

Landelijk Noord

Openbaar Landschap en Wegen

Typologie, uitgangspunten en structuurkaarten

januari 2025

Relatie stad landschap Zwarte Gouw

Inhoud

Inleiding

1. Beleidsuitgangspunten overheid

Provincie
- Omgevingsvisie Provincie Noord-Holland (NH2050)
- Bijzonder Provinciaal Landschap
- Provinciale Leidraad Cultuurhistorie en Landschap Waterland

Gemeente Amsterdam
- Omgevingsvisie Amsterdam 2050 (2022) - verschillende thema's
- Groenvisie Amsterdam (2020-2050) op schaal Noord; Integrale Landschapskaart en Ecologische kaart Noord

2. Het ontstaan van Landelijk Noord

3 Landschap Landelijk Noord

3.1 Landschapstypologie en uitgangspunten ruimtelijke dragers
- De Waterlandse Zeedijk,
- Het veenweidelandschap - het ensemble van dieën, veenweide en veensloten;
- De polders (binnendijks en buitendijks);
- Het Goudriaankanaal;
- De terpdorpen en woonlinten;
- De wegen;
- Fiets- en wandelpaden;
- De bruggen;
- Verbindingen stad – landschap;
- De bermen;
- De recreatiegebieden, Waterlandse natuurlandjes;
- De Volgermeerpolder.

3.2. Biodiversiteit en ecologie

3.3 Recreatie

3.4 Landbouw / landgebruik

4. Structuurkaarten Landelijk Noord

4.1 Openbaar Landschap
- huidige situatie
- structuurkaart en uitgangspuntenlijst

4.2 Wegen en fietspaden
- huidige situatie
- structuurkaart en uitgangspuntenlijst

Colofon

Inleiding

Dit boekje *Landelijk Noord, waarin de typologie, uitgangspunten en structuurkaarten van het Openbaar Landschap en wegen beschrijft* hoort bij de *Nota van Uitgangspunten Integrale aanpak infrastructuur en openbare ruimte Landelijk Noord.*

Het hoofddoel van het project integrale aanpak infrastructuur en openbare ruimte Landelijk Noord is te komen tot een toekomstbestendig, integraal en duurzaam netwerk van infrastructuur en openbare ruimte in Landelijk Noord. Dit doel is uitgesplitst in een aantal subdoelen:

Subdoelen in de Nota van Uitgangspunten
- Vergroten verkeersveiligheid en bereikbaarheid
- Bevorderen van recreatief medegebruik
- Vergroten leefbaarheid en woonklimaat
- Behouden en versterken landschappelijke en ecologische waarden

Dit boekje beschrijft hoe de subdoelen uit te werken binnen het beleid van de provincie en met het behoud en versterken van de landschappelijke kernwaarden, die het gebied zo uniek maken.

De Provinciale Kernwaarden voor Landelijk Noord zijn:
- de landschappelijke karakteristiek,
- openheid en ruimtebeleving
- en de ruimtelijke dragers.

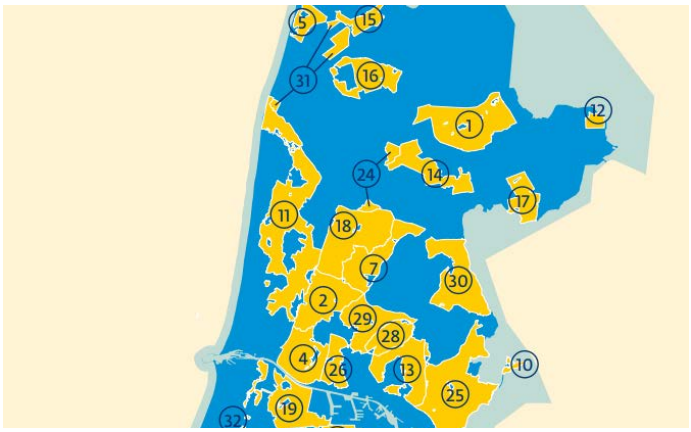
De kernwaarden gaan hand in hand met de cultuurhistorie en de natuurwaarden/ecologie.

Ruimtelijke ontwikkelingen in Landelijk Noord dienen bij te dragen aan het behouden en versterken van de landschappelijke karakteristiek, de ruimtelijke dragers en (de beleving van) openheid.

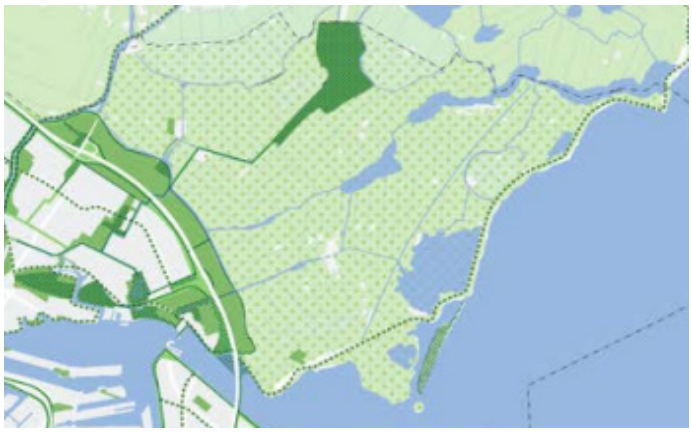
De ruimtelijke dragers in Landelijk Noord zijn:
1. **De Waterlandse Zeedijk,**
2. **Het veenweidelandschap - het ensemble van dieën, veenweide en veensloten;**
3. **De polders (binnendijks en buitendijks);**
4. **Het Goudriaankanaal;**
5. **De terpdorpen en woonlinten;**
6. **De wegen;**
7. **Fiets- en wandelpaden;**
8. **De bruggen;**
9. **Verbindingen stad – landschap;**
10. **De bermen;**
11. **De recreatiegebieden, Waterlandse natuurlandjes;**
12. **De Volgermeerpolder.**

Dit product resulteert in algemene uitgangspunten per ruimtelijke drager en in twee specifieke Structuurkaarten voor het Openbare Landschap en de Wegen.

1. Beleidsuitgangspunten overheid

Landelijk Noord in het BPL

Omgevingsvisie Amsterdam groen-blauw raamwerk

PROVINCIE NOORD-HOLLAND

Beleidsdoelen provincie en Rijk

Voor het project Landelijk Noord hebben we verschillende beleidsdocumenten geraadpleegd zoals,

- Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)
- Provinciaal Programma Landelijk Gebied NH (PPLG)
- NNN
- Natura 2000
- Provinciale Leidraad Landschap en Cultuurhistorie
- De Omgevingsvisie van Noord Holland
- Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL)

De laatste drie lichten we speciaal uit omdat het een belangrijke context biedt voor het project.

De Omgevingsvisie van Noord Holland

De NH2050, beschrijft de essentie om de cultuurhistorische waarden en karakteristieken van het landschap te behouden, waar nodig te herstellen en indien mogelijk te versterken en te ontwikkelen. In gebieden waar de waarden van bijvoorbeeld cultuurhistorie, openheid of ecologie hoog zijn en/of waar de betekenis voor de stad groot is, is alleen ruimte voor ontwikkelingen die bijdragen aan de instandhouding of versterking van deze kernkwaliteiten. De provincie wil dan ook gebiedsgericht investeren in de landschappelijke, cultuurhistorische, recreatieve en ecologische kwaliteiten.

Landelijk Noord is een uniek open veenweidelandschap met kenmerkende ruimtelijke structuren die de rijke ontstaansgeschiedenis reflecteren. De cultuurhistorie, aardkundige en archeologische waarden en gebouwd rijksbeschermd stads- en dorpsgezicht met vele rijksmonumenten bepalen o.a. de kernwaarden.

Landelijk Noord kan gezien worden als een ‘merknaam’ die staat voor hoge landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteit. Het is een aantrekkelijke plek voor mensen om te wonen, voor bedrijven om gevestigd te zijn en voor recreanten en toeristen om te verblijven.

Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL)

Geheel Waterland, waar Landelijk Noord onderdeel van is, is een Bijzonder Provinciaal Landschap (nr. 25).

Het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) is het regime voor bescherming en waar mogelijk versterking en ontwikkeling van gebieden in NoordHolland die landschappelijk, aardkundig, ecologisch of cultuurhistorisch van bijzondere waarde zijn. Het BPL is beschreven in kernkwaliteiten per deelgebied. De voormalige beschermingsregimes Bufferzones, Aardkundig Monument en Weidevogelleefgebied zijn geborgd in de kernkwaliteiten. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, gericht op de wezenlijke kenmerken en waarden van natuur en landschap) en Provinciale Monumenten hebben een eigen regime en vallen daarom buiten het BPL-regime. In het BPL zijn ruimtelijke ontwikkelingen toegestaan wanneer de beschreven kernkwaliteiten niet worden aangetast.

De BPL-rapportage beschrijft het gebied:
Waterland is een veenpolderlandschap. Het gebied kent een eeuwenlange geschiedenis van veenvorming, veenontginning en -ontwatering, dijkdoorbraken en inpolderingen. De ontginningsgeschiedenis en de kracht en beteugeling van het water zijn goed afleesbaar in het huidige landschap, bijvoorbeeld aan de strokenverkaveling van de veenweidepolders, de dieën en de restanten van dijkdoorbraken. Verspreid in het gebied liggen kleinere droogmakerijen. De grote openheid is een bijzondere waarde, zowel voor bewoners en recreanten, als voor weidevogels. Bewoning vindt van oudsher vooral plaats in lintdorpen langs dijken, ontginningsassen en langs wegen of vaarten in polders.

In lijn met de provinciale Leidraad Landschap en Cultuurhistorie zijn de kernkwaliteiten beschreven aan de hand van drie provinciale kernwaarden:

1. Landschappelijke karakteristiek: de landschapstypen en de belangrijkste kenmerken van deze landschappen.

2. Openheid en ruimtebeleving: de beleving van de ruimte, de horizon en de oriëntatiepunten.
3. Ruimtelijke dragers: de driedimensionale structuren en lijnen die in het (vlakke) landschap het beeld bepalen en begrenzen.

PROVINCIALE LEIDRAAD EN CULTUURHISTORIE

Noord-Holland is in de Leidraad onderverdeeld in 20 gebieden, de zogenaamde ensembles - *Waterland* is daar één van. Elk ensemble en elke structuur heeft in de Leidraad een beschrijving van de ontstaansgeschiedenis, van de dynamiek en van de genoemde belangrijkste drie kernwaarden.

Landschappelijke karakteristiek Landelijk Noord

Het ensemble wordt grotendeels bepaald door een waterrijk veenpolderlandschap, bestaande uit onvergraven veen met een onregelmatig, vaak historisch verkavelingspatroon. Het is dooraderd met grillige veenwaterlopen (dieën genoemd), die karakteristiek zijn voor Waterland. Het veenpolderlandschap is in gebruik als grasland.

In dit veenpolderlandschap liggen met name kleinere droogmakerijen. Ze hebben een rechthoekige verkaveling en contrasteren in vorm, gebruik en hoogteligging met het veenpolderlandschap. De kleinere droogmakerijen hebben meestal maar enkele boerderijen, vaak langs de dijk gebouwd.

De Volgermeerpolder heeft een afwijkende verkaveling en is na de sanering hoger in het landschap gelegen. Op de deklaag is een 'sawa-landschap' aangelegd waarin nieuw veen zich kan ontwikkelen.

Openheid en ruimtebeleving

Het veenpolderlandschap heeft een open karakter, met incidenteel een onderbreking in de vorm van een klein lint of erf. De beleving van een doorlopende ruimte overheerst. Deze openheid is vanaf de (zee)dijken erg goed te ervaren. In het gebied is nauwelijks sprake van opgaand groen, met uitzondering van de begroeiing rond de verspreid liggende agrarische erven. Beplanting langs wegen komt nauwelijks voor. Dit versterkt de openheid aanzienlijk.

De kleine droogmakerijen worden begrensd door lage dijken. Ze vallen van buitenaf weinig op en doen mee in de beleving van een continue open ruimte in het veengebied. Staande in de kleine en lagergelegen droogmakerijen valt de begrenzing van de ringdijk wel degelijk op.

Het IJ-meer en Markermeer bieden verre zichten over het water. De Gouwzee heeft juist een kleinere maat en daarmee een relatief besloten en kleinschalig karakter. De bebouwing van Flevoland en IJburg zijn (op afstand) zichtbaar. De skyline van Amsterdam is aan de zuidzijde steeds in beeld. Lokaal is met name de kerktoren van Ransdorp een oriëntatiepunt.

Overzichtskaart landschap

Landschappelijke karakteristiek

De openheid in Waterland is zeer kwetsbaar omdat bijna elke ruimtelijke ingreep zichtbaar is in het vlakke land. Door de onregelmatige verkaveling, het ontbreken van opgaande begroeiing in combinatie met de open vlakken van de dieën is het landschap uitermate afwisselend en aantrekkelijk maar tegelijk zeer open en ruimtelijk, als een oneindig landschap.

Ruimtelijke dragers

De meest prominente ruimtelijke dragers zijn de randen: de lange structuur van de Waterlandse Zeedijk (zie ook structuur IJsselmeerkust) en het Noordhollandsch Kanaal. De voormalige Zuiderzeedijken bieden een recreatief waardevolle route met prachtig uitzicht over het veenpolderlandschap aan de ene zijde, en het IJmeer aan de andere zijde. De voormalige Zuiderzeedijk kreeg door de vele dijkdoorbraken een grillig tracé. De plassen ('braken') aan de binnenkant van de dijk, die na de doorbraken achterbleven, zoals het Kinselmeer, vormen samen met de dijk een onlosmakelijke eenheid in het landschap.

Openheid en ruimtebeleving

Ruimtelijke dragers

De N247, parallel aan de trekvaart (Broekervaart), vormt een belangrijke verbinding door dit gebied en heeft pluksgewijs beplanting. Lokaal zijn de bebouwingslinten in het veen en in de droogmakerijen (deels onderdeel van de stolpenstructuren) ruimtelijke dragers. De Stelling van Amsterdam loopt ten noorden van Edam. Ook enkele kleinere kustbatterijen bij Durgerdam bewaakten de Zuiderzeedijk.

Dynamiek

Door de grote woningvraag in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) neemt de druk toe om in de regio Waterland te bouwen. Op kleine schaal wordt het 'Waterlands wonen' (inpassing lokale woningbouw) toegepast. Ook op de provinciale wegen N247 en de N235 neemt de drukte toe. Om de congestie te verminderen zijn vrije busbanen aangelegd en worden wegen aangepast.
In aanloop naar het vrijgegeven van mestquota werden veel nieuwe ligboxenstallen gebouwd.

De oxidatie van het veen en daarmee de maaivelddaling vormt nog altijd een groot probleem in het gebied. Om oxidatie tegen te gaan, moet het waterpeil in het veen hoog zijn. Dit verhoudt zich echter slecht met het gebruik van het landschap door veehouders, wat een grotere ontwateringsdiepte verlangt. De inpassing van de schaalvergroting en verdergaande mechanisatie van de agrarische sector is een belangrijke opgave in dit kwetsbare landschap. Een (beheer)strategie voor behoud van het veen op lange termijn ontbreekt.

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier werkt aan de uitvoering van de versterking en herinrichting van deze dijk. Dit kan een impuls geven aan het recreatieve gebruik van de dijk en de ecologie rondom.

Natuur

Waterland behoorde tot het voormalig Nationaal Landschap Laag Holland is nu beschermd als Bufferzone. Grote delen behoren tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en/of zijn bestempeld als weidevogelleefgebied en stiltegebied. De veengebieden ten oosten van Watergang behoren tot het Natura 2000-areaal. De recreatieve druk op dit (rustige) landschap wordt steeds groter door recreanten uit met name Amsterdam.

Monument

De Waterlandse Zeedijk (Markermeerdijk) is een Provinciaal monument. Het is een belangrijke route voor de recreanten. De buitenlandse toeristen die vanuit de hoofdstad de fietsroutes uit reisgidsen volgen zijn talrijk.
Het Vuurtoreneiland behoort tot de Stelling van Amsterdam. Vanwege de continue bewoningsgeschiedenis is Waterland een archeologisch waardevol gebied dat tevens belangwekkende aardkundige waarden herbergt. Deze beschermingsregimes beperken de mogelijkheden voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

BELEID GEMEENTE AMSTERDAM

Amsterdam heeft beperkt zeggenschap over het landschap en volgt hierin landelijk en provinciaal beleid.
Op basis van onderstaande documenten neemt de stad toch verantwoordelijkheid om regionaal actief samen te werken aan beheer en ontwikkeling van een toekomstbestendig landschap.

Relevante beleidsdocumenten en/of ruimtelijke context

- Omgevingsvisie Amsterdam 2050 (OVA);
- Uitvoeringsstandaard toekomstbestendige openbare ruimte (USTOR);
- Groenvisie Amsterdam 2020-2050;
- Mobiliteitsplan Amsterdam-Noord (2021);
- Beleidskader Mobiliteit 2023 – Vervoerregio Amsterdam;
- Hoofd Groen Structuur Amsterdam (HGS)
- Bestemmingsplan Landelijk Noord;

- Integrale Landschapskaart (ILK) Noord (juni 2020);
- Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie 2021;
- Ecologische kaart Noord (juli 2023);
- Duurzaam, tenzij (januari 2024).

Omgevingsvisie Amsterdam 2050 (OVA)

Amsterdam zet in op versterkte Toekomstbestendige landschappen in de regio. De grote opgaven die op het landschap afkomen, zien we als ontwikkelkansen. Het landschap moet klimaatbestendiger worden gemaakt, meer in samenhang met het stedelijk gebied beschouwd en met een hogere kwaliteit ingericht en beheerd.
Dankzij de behouden polders binnen de stad, de Waterlandse Zeedijk, de Noord-Hollandse kanaalzone en het open veenweidegebied in Waterland is Noord het meest landschappelijke stadsdeel van Amsterdam.

Landelijk Noord in het Groen-blauw raamwerk

De Gemeente wil investeren in het landschap en helpen uithollende processen te stoppen. Uitgangspunt zijn de huidige kwaliteiten van de landschappen en dat wordt versterkt. De veenweidegebieden van Zaanstreek-Waterland (cq Landelijk Noord), de scheggen en stad-land-verbindingen hebben voor Amsterdam prioriteit in de vorm van een sterk Groen-blauw raamwerk binnen en buiten de stad. Dit netwerk bestaat uit grote groengebieden die ecologisch en recreatief met elkaar worden verbonden.
Zie afbeelding OVA: samenhangend raamwerk van groentypen.

De opgave is hier de ontwikkeling van een nieuw evenwicht tussen veen en weide door het stimuleren van de transitie naar een landschapsinclusieve landbouw en meer mogelijkheden voor extensief recreatief medegebruik. Een duurzamer landschap zonder bodemdaling, een toename van de biodiversiteit en een groter waterbergend vermogen.

In landelijk Noord wil de gemeente
- de landschappelijke kwaliteit vergroten / verduurzamen Landschap Landelijk Noord;
- een duurzaam en met de stad verbonden landschap van hoge kwaliteit. Dat betreft o.a. gave ontginningspatronen, vergroten biodiversiteit, per landschapstype onderscheidende kernkwaliteiten en een hoogwaardig netwerk van fiets- en wandelpaden;
- stedelijk en landelijk noord beter verbinden;
- het verduurzamen van Landschap Landelijk Noord;

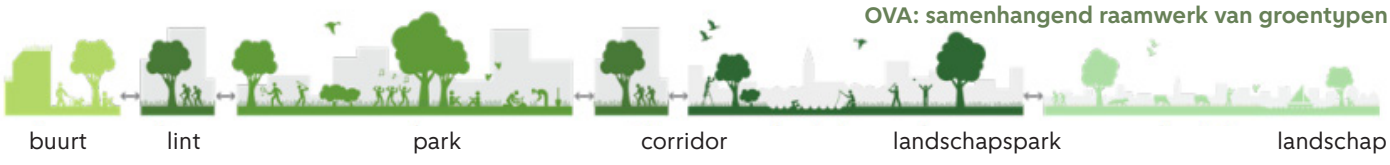
Visiekaart OVA 2050 | Waterland Amsterdam Wetlands

- vergroten landschappelijke kwaliteit en biodiversiteit (tegengaan monoculturen in de landbouw) door een stevige inzet op kringlooplandbouw;
- tegengaan bodemdaling;
- tegengaan stikstofproblematiek;
- knelpunten in sloepennetwerken oplossen;
- water verbeteren en -verbindingen versterken (‘blauw goud’).

Visiekaart OVA 2050 | Waterland Amsterdam Wetlands

‘Laag Holland’ wordt een groot aaneengeschakeld Hollands veennatuur- en veencultuurlandschap van internationale allure en betekenis. Met een nieuw evenwicht tussen het veen en weide, en meer mogelijkheden voor recreatief medegebruik. De bodemdaling is gestopt, de biodiversiteit toegenomen en het waterbergend vermogen gestegen, mede door een transitie naar landschapsinclusieve landbouw. Amsterdam heeft een aantal gebieden in Waterland in eigendom. Indien mogelijk zetten we deze gebieden in om bij te dragen aan een versnelling in het bereiken van bovenstaande doelstellingen.

OVA: samenhangend raamwerk van groentypen

Groenvisie Amsterdam (2020-2050) op schaal van Noord

Door de omvangrijke stedelijke ontwikkelingen zal de druk op het wegen-, recreatieve- en groennetwerk van Landelijk Noord de komende jaren verder toenemen.

Amsterdam-Noord heeft, om dit in goede banen te leiden, twee uitwerkingen van de Groenvisie Amsterdam (2020-2050) gemaakt die voor Noord als ruimtelijke leidraad dienen bij de planvorming.

- Integrale Landschapskaart Amsterdam-Noord (2020)
- Ecologische Kaart (2023)

Integrale Landschapskaart Amsterdam-Noord 2020 .

Ecologische kaart Amsterdam Noord

Nr	Locatie	Opgaven en achtergrond
	LANDELIJK NOORD	
22	Landelijk Noord Algemeen	Beeldkwaliteitsplan (toetsingskader) op basis van historische context opstellen voor ontwikkeling en behoud van de ruimtelijke elementen in Landelijk Noord.
23	Toegankelijkheid en verbinding met stedelijk Noord	Van de stadsrand net buiten A10 meer een gebruiksvriendelijke voortuin van Noord maken. Onderdoorgangen onder A10 zijn niet van deze tijd. Deze gebruiksvriendelijker en ecologisch beter maken, verbreden en opknappen. • Het gebruik voor de stad in Landelijk Noord bevorderen door verbeteren entrees (tunneltjes) en langzaam verkeer en vaarroutes. • Weersloot onderdoorgang A10: onderdoorgang ruim vergroten en relatie stad en landschap (en ecologie) verbeteren. Langzaamverkeer route doortrekken naar Wijkergouw. • Overgang stad en landschap verlijfs/gebruiksvriendelijker maken (hubs). • Volkstuinen in de stadrand beter hechten aan het stedelijk weefsel en openbaar toegankelijk maken. Relatie rand volkstuinen met open Waterland versterken. • In de Buikslotermeerpolder de polderkarakteristieken benadrukken en in de gebieden binnen de Zwarte Gouw de veenweidekarakteristieken versterken (o.a. sportpark De Weeren). • Buikslotermeerpolderdijk verbinden over de N247, langzaamverkeerroute maken.
24	Natuurontwikkeling	Stimuleren duurzame streekeigen producten, natuurontwikkeling, ecotoerisme. Bij dit alles de karakteristieke beeldkwaliteit van Waterland behouden en versterken.
25	Waterlandse Die	Onderzoek of route van de oer-veenrivier de Die in stedelijk weefsel ingepast kan worden. Nu is een omissie tussen Volkstuinpark Buikslotermeer en de Grote Die aan de Purmerweg. Onderzoek of de route betekenis kan hebben in de openbare ruimte van het huidige Noord of dat het landschappelijke verhaal op specifieke locaties uitgebeeld kan worden.
26	Goudriaankanaal	Het Goudriaankanaal is een kanaal met een uniek verhaal dat zichtbaar dient te blijven in het landschap. Onderzoeken (ook in relatie tot weidevogels) of een smal pad in de kanaalzone kan komen. Het kan voor de recreant een bijzondere locatie-specifieke ervaring opleveren.
27	Historische molens	Onderzoeken welke molens het cultuurhistorisch landschappelijk verhaal onderstrepen. In het landschap zijn verschillende molens aanwezig zoals houten poldermolens (bij Ransdorper Die) en Amerikaanse windmolens.
3	Waterland	Waterland kampt met inklinking van het veenweidelandschap. Ten behoeve van de bodemdaling en klimaatverandering dient ruimte gecreëerd te worden voor het water om het waterniveau op peil te houden. Een mogelijkheid is om door middel van sluisjes het peilniveau te neutraliseren. Dit biedt ook de mogelijkheid om vaarroute en verbinding voor vissen te verbeteren en stad en land via het water met elkaar te verbinden. In Waterland liggen kansen om oude polders in te zetten als waterberging met als doel het zoetwater vast te houden. Hierdoor draagt het bij aan droogte, watertekort en waterkwaliteit.
	Polders als waterberging	Onderzoeken welke polders in Waterland mogelijkheden bieden om ingezet te worden als waterberging met als doel het zoetwater vast te houden. Hierdoor draagt het bij aan droogte, watertekort en waterkwaliteit.

Kansen groen en water voor Landelijk Noord in de Integrale Landschapskaart Amsterdam-Noord 2020

Nr.	Locatie	Ecologische kansen en opgaven
	LANDELIJK NOORD	
50	**Landelijk Noord -** algemeen	a. Bescherm Landelijk gebied Noord door niet te bouwen buiten de ring A10 in Noord met uitzondering van de bebouwing die past binnen het Toetsingskader van de HGS; b. Onderzoeken mogelijkheden tot verhogen grondwaterstand tot 20 cm onder maaiveld ten behoeve van de weidevogels; c. Onderzoeken mogelijkheid tot stimuleren extensieve veeteelt en kringlooplandbouw in Landelijk Noord; d. Veel graslanden in Landelijk Noord bestaan uit Engels raaigras: dat is goed voor een hoge melkproductie en niet voor de biodiversiteit. Stimuleer kruidenrijke graslanden om de diergezondheid en de biodiversiteit te verbeteren.
51	**Volgermeerpolder**	a - In de randzones van de Volgermeerpolder de biotoop water versterken door aanbrengen stobben en dood hout voor kikkers en padden (om te kunnen schuilen tijdens de paddentrek) en voor zoogdieren; b - Natuurlijke afscherming van de sawa's (een netwerk van sloten en dijkjes waardoor op het oneffen terrein maximaal regenwater wordt vastgehouden) voor honden en mensen (rust); c - Aan de zuidoost-kant de bestaande biotoop bloemrijk grasland en bermen versterken door aanpassen maaibeheer voor bestuivers.
52	**Hoeckelingsdam**	Een beheerplan opstellen voor de Hoeckelingsdam (deze is aan het verzakken).
53	**Polder IJdoorn**	Polder laten ontwikkelen tot een natuurreservaat door versterken inrichting grote en kleine polder voor weidevogels, water- en kustvogels en vissen.

Kansen groen en water voor Landelijk Noord in de Ecologische kaart Amsterdam-Noord 2020

2. Het ontstaan van Landelijk Noord

2.1 Ontstaansgeschiedenis Landschap

De huidige typologie van Landelijk Noord verwijst nog sterk naar het 10 eeuwen oude cultuurhistorische landschap. Bovenstaande kaartbeelden tonen het ontstaan van Landelijk Noord en laten de cultuurhistorische kernkwaliteiten van het landschap zien die vandaag de dag nog waarneembaar zijn. Zij vertellen het verhaal van het landschap.

Veenweidelandschap, dijken, polders en wegen

Landelijk Noord was ooit een drassig en grillig landschap. Het veen in Waterland is ontstaan als veenkussen achter de strandwallen. Omstreeks 500 v.Chr. had dit veenpakket de grootste omvang. In de 10de eeuw is het een vrijwel onbewoonbare wildernis met een aantal brede veenrivieren (dieën) die voor natuurlijke ontwatering zorgen. Deze zijn bepalend geweest bij de ontginning.
Rondom de dieën wordt door ontginners een begin gemaakt met het bewerken van het woeste en natte veenlandschap.

Loodrecht op de veenstromen werden sloten gegraven, die de basis vormden voor het strookvormig verkavelingspatroon. Deze eeuwenoude verkaveling is nog vrijwel intact. Door de ontginning startte het proces van veenoxidatie en klink waardoor het maaiveld daalde. De ontginners trokken om die reden steeds verder het nog onontgonnen veen in.

In de 11e eeuw werden de eerste dijken aangelegd om het land te behoeden voor overstromingen. Het veen dat aanvankelijk hoog lag, kwam op het niveau van de zeespiegel te liggen. Afwatering onder vrij verval was niet langer mogelijk en om droge voeten te houden werden er lokaal dijken en polders aangelegd.

De zee krijgt vrij spel, als in 1172 de Zuiderzee ontstaat als gevolg van een grote doorbraak in de duinenrij ten noorden van Den Helder. Grote stukken land aan de oostkant worden weggeslagen. Er ontstaat een nieuwe kustlijn met Marken als eiland. Het water dringt via de veenriviertjes Waterland binnen en slaat delen van de oevers weg. Door meerdere overstromingen, veroorzaakt door zeespiegelstijging, spoelen grote delen van het moerasland weg. Het gebied komt het onder water te staan en het oer-IJ wordt gevormd.

Getijde in meren en waterloopjes deed zijn intrede. De oevers van de meertjes zakten in omdat bij eb de tegendruk van water afwezig was (dit verschijnsel kun je in Scandinavische venen ook nu nog zien). De meren werden groter. Het veen verdroogde, zeker nabij de meren, waardoor het gebied beter toegankelijk, bewoonbaar en bewerkbaar werd. Het was niet voor niets het moment dat de veenontginningen begonnen. Het was relatief makkelijk om in getijdekreken dammen en sluizen te maken, ze vielen immers droog. De damsteden ontstonden

met havens en al. De waterloopjes transformeerden door de damaanleg tot getijdekreken, die sterk uitsleepten door de krachtige stroming van het getijde. Daarom zijn de veenrivieren zo breed (Spaarne, Zaan, Amstel, Uitdammer Die, Diem, Ilp, IJe). Ze zijn herkenbaar aan de rechte loop. Immers rivieren meanderen in laagland. De omstandigheden voor vissen en dus visserij werden gunstiger. Er was dus meer voedsel voor mensen. De bevolkingsexplosie kon beginnen.

Vanaf 1422 wordt de Waterlandse Zeedijk aangelegd om de mensen van de natte veengrond te beschermen tegen de toenemende zeespiegelstijging. Dijkdoorbraken en overstromingen kwamen in het kustgebied ook daarna veelvuldig voor. Door inklinking van het veen hebben de minder diepe veenrivieren, waar klei- en zandafzettingen hebben plaatsgevonden, zich getransformeert tot hogere ruggen in het landschap. Deze functioneren al gauw als verbindingspaden en -wegen waar mensen zich vestigden. De boeren benutten dit als ontginningsbasissen en leggen met de lange, smalle slagenverkaveling hun land droog. Dit kenmerkt nog steeds het veenweide-cultuurlandschap. De drooglegging heeft onomkeerbaar inklinken van het veen tot gevolg. In de 10 eeuwen is het veen vele meters gezakt.

Aanvankelijk waren de veenkavels nog in gebruik als akkerland, maar door het lager en natter worden van het gebied en de invloed van zout zeewater bij overstromingen waren ze later alleen maar geschikt als grasland voor vee. Om het ingeklonken land droog te houden worden dammen en dijken aangelegd, eerst door de individuele boeren, maar vanaf de veertiende eeuw door waterschappen. Met de hoge waterstand, wordt inklinken geminimaliseerd. Bij storm en ontij slaat kwetsbare veengrond in grote getalen weg; dit fenomeen krijgt de naam Waterwolf. Meren zijn het gevolg, zoals het Buikslotermeer, het Broekermeer en het Durgerdammermeer.

Tussen 1570 en 1580 ontstond door een dijkdoorbraak het Kinselmeer bij Durgerdam. De Allerheiligenvloed van 1675 trof grote delen van Waterland. Het bochtige traject en de tientallen kolken voor of achter de dijken getuigen van meer dijkdoorbraken.

De Waterlandse Zeedijk maakt transport over land mogelijk. Toch is vervoer over water in Waterland de norm in die tijd. De brede Waterlandse sloten, en ook de oer-veenrivier de Die, worden actief gebruikt door alle melkvee-boeren. Via lange brede waterlopen vervoeren zij dagelijks met de Waterlandse Melkschuit verse melk naar het centrum van Amsterdam. Van de 17de eeuw tot de 19de eeuw blijft het lage Holland strijden tegen het water, ingenieuze uitvindingen maken het mogelijk de grote meren in Waterland droog te malen. In de nieuwe polders wordt een middenweg en kruisweg aangelegd en het land werd in evenwijdige stroken verkaveld. Op een aantal van de nieuwe percelen worden boerderijen gebouwd. In 1823 is de trekvaart getransformeerd tot het Noordhollandsch Kanaal. Een route waar ook de boeren met de Waterlandse Melkschuit dankbaar gebruik van maken.

In de 20ste eeuw krijgen de noordelijke IJ-oever en stedelijk Noord hun herkenbare vorm. De groei van Amsterdam gaat door. De beleidsplannen van de overheid geven beeld van het toekomstperspectief.

Dorpen

De dorpen Zunderdorp, Ransdorp, Holysloot en Durgerdam zijn landelijk gelegen dorpen met karakteristieke Waterlandse, veelal houten, bebouwing. Ooit behoorde deze dorpen, samen met Schellingwoude, tot de hoofddorpen van Waterland. De dorpen Zunderdorp, Ransdorp en Holysloot zijn gebouwd rond kerkterpen en als lintdorpen op de hoger gelegen zandruggen in het landschap. De akkers verzilten door de vele overstromingen en melkveehouderij werd de belangrijkste bron van inkomen.
Door vestiging in de dorpen (met kerk) werden oudere nederzettingen zoals Poppendam en Grote en Kleine Keynsel verlaten. Ransdorp, Durgerdam en Holysloot zijn dorpen met rijksbeschermde stads- en dorpsgezichten.

De naam Zunderdorp (Sundeldorp) verwijst naar de landschappelijke context. ‘Sundels’ zijn smalle vaarten, die naar het IJ stroomden. De eerste bebouwing op de kerkterp dateert uit 11de- en 12de-eeuwse ontginningsperiode. Het huidige dorp is in de 15de en 16de eeuw tot stand gekomen met de verbindende lintbebouwing die uitstrekt tot het Nopeind.
Ransdorp wordt in de oude boeken vermeld als ‘Randorp’ (1343). Ook Ransdorp kent een woonkern rond de kerk en lintbebouwing op de hoger gelegen zandrug.

Holysloot heette ooit Hoolesloot (1195) mogelijk een verwijzing naar de ligging aan de diepe Die (vroeger Y). Het dorp was een veeteelt- en vissersdorp met een open verbinding met de Zuiderzee. Het was een haven voor schepen bijvoorbeeld uit de Oostzee.

Het dorp is pas vanaf begin 19de eeuw via een weg ontsloten als de Kanaaldijk wordt gemaakt bij de aanleg van het Goudriaankanaal (Bloemendalergouw). Daarvoor is het dorp over water en te voet bereikbaar. Dat gebeurde via zgn. padlanden. Dat is een voetpad dat via de weilanden met een padplank met leuning (en tegenwoordig een rail voor de fiets) over slootjes gaat. De paden werden tevens door de boeren gebruikt om hooi en vee te vervoeren. Van de drie padlanden is de Muntergouw er niet meer. De andere twee zijn recreatieve voetpaden naar de Poppendammergouw via de veerpont over de Holysloter Die en het voetpad naar Uitdam: het eeuwenoude Kerkepad. Pas in de 20ste eeuw is het dorp toegankelijk voor de fiets, auto en de openbaar vervoer.

Durgerdam heette oorspronkelijk Ydoornickerdam. Naar het gehucht IJdoorn dat op deze plek door de St. Elisabethsvloed in 1421 werd verzwolgen. Om herhaling van een dergelijke ramp te voorkomen werd in 1422 het plan opgepakt om de Waterlandse Zeedijk aan te leggen.

In de bocht van dijk kwam het vissersdorp Durgerdam in de vorm van een lintdorp. De kerk dateert uit 1642. Buitendijks ligt het natuurgebied polder IJdoorn en het Vuurtoreneiland. Durgerdam geeft nog goed het historische karakter weer van een dorp aan de Zeedijk met een vooroever van riet. Gelijksoortige vissersdorpen aan de Waterlandse Zeedijk, zoals Schellingwoude, Nieuwendam en Buiksloot, zijn inmiddels geincorpereerd in het stedelijk weefsel van Amsterdam-Noord.

Goudriaankanaal

Het Goudriaankanaal is een nooit voltooid kanaal door Landelijk Noord, tussen IJdoorn (Durgerdam) en de oostkust van Marken. Doel was de verbetering van de bereikbaarheid van Amsterdam vanwege het steeds verder dichtslibbende IJ. De start in 1826 werd in 1828 wegens te hoge kosten alweer gestaakt. De relicten van het kanaal zijn nog goed zichtbaar in de vorm van waterlopen en kavelgrenzen. De kanaalzone, de kaden (jaagpaden) en zijsloten zijn samen 150 meter breed.

Hoeckelingsdam

Begin deze eeuw ontwikkelde Amsterdam IJburg I met 9.000 woningen. Er werden compenserende maatregelen voor de natuur uitgevoerd met o.a. de aanleg van de Hoeckelingsdam (2002).

Bemaling Waterland

Het landschap van Landelijk Noord is een grote door mensen gemaakte landschappelijke machine die zich onder de zeespiegel bevindt en die constant drooggemalen wordt. Dat principe is in het landschap zichtbaar door de molens, polders en poldertje en gemalen.

Landbouw

Aanvankelijk werd er na de periode van akkerbouw vooral vetgemest in Waterland. Runderen uit noord en oost Europa werden voor het vlees vetgemest op de natte maar vruchtbare graslanden. Later is ook hier melkveehouderij ontstaan, in navolfging van het gebied ten zuiden van Amsterdam. De melk werd met melkschuiten naar Amsterdam gevaren, daarvoor zijn speciale sloten aangelegd. Opvallend is dat er helemaal geen landgoederen, buitenplaatsen en hofsteden zijn in Waterland in tegenstelling tot het zuiden en ten westen van Amsterdam.

Als gevolg van de schaalvergroting in de landbouw verschenen de afgelopen jaren diverse grote stallen in het gebied.

Recreatie

Eind vorige eeuw zijn, mede in het kader van de landinrichting in Waterland, verschillende fiets- en wandelpaden aangelegd. In het gebied bevinden zich meerdere terreinen met vakantiewoningen.

Met het drukker worden van de stad zal ook de druk op Landelijk Noord toenemen. Voor extensieve recreatie en natuurbeleving heeft het gebied een grote potentie.

3. LANDSCHAP LANDELIJK NOORD

3.1 Landschapstypologie en uitgangspunten ruimtelijke dragers
3.2. Biodiversiteit, ecologie en duurzaamheid
3.3 Recreatie
3.4 Landbouw / landgebruik

3.1. Landschapstypologie en uitgangspunten ruimtelijke dragers

Deze paragraaf beschrijft de typologie en uitgangspunten per ruimtelijk thema. De opgave voor Landelijk Noord richt zich op de openbare ruimte. Het betreft met name de paden, wegen en bermen en de openbare recreatiegebieden. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in Landelijk Noord zijn de kernwaarden van het Waterlandse landschap leidend. Hieronder volgt de uitwerking hiervan. (*Voor specifieke uitgangspunten per locatie zie Hoofdstuk 4, structuurkaart Openbaar Landschap en structuurkaart Wegen*.)

De Provinciale Kernwaarden voor Landelijk Noord zijn:
- de landschappelijke karakteristiek,
- openheid en ruimtebeleving
- en de ruimtelijke dragers.

De kernwaarden gaan hand in hand met de cultuurhistorie en de natuurwaarden/ecologie.

Ruimtelijke ontwikkelingen dienen bij te dragen aan het behouden en versterken van de landschappelijke karakteristiek, de ruimtelijke dragers en (de beleving van) openheid.

De ruimtelijke dragers, die het gebied zo specifiek maken, in Landelijk Noord zijn:
1. **De Waterlandse Zeedijk,**
2. **Het veenweidelandschap - het ensemble van dieën, veenweide en veensloten;**
3. **De polders (binnendijks en buitendijks);**
4. **Het Goudriaankanaal;**
5. **De terpdorpen en woonlinten;**
6. **De wegen;**
7. **Fiets- en wandelpaden;**
8. **De bruggen;**
9. **Verbindingen stad – landschap;**
10. **De bermen;**
11. **De recreatiegebieden, Waterlandse natuurlandjes;**
12. **De Volgermeerpolder.**

Voor alle ruimtelijke dragers van het landschap geldt bij ontwikkeling: behoud en versterk de unieke Waterlandse landschapstypologie. Hieronder zijn de ruimtelijke dragers, inclusief de uitgangspunten die daaruit voortvloeien voor het Landelijk Noord-deel van Waterland, verder uitgewerkt.

1. de Waterlandse Zeedijk (Durgerdammerdijk, Uitdammerdijk) is de ruimtelijke hoofddrager van het gebied. Het is het eeuwenoude grondlichaam die eens bescherming bood tegen eens de zee en nu biedt tegen het Markermeer. De meters hoge dijk, die boven het open landschap uit torent, is een belangrijke recreatieve en ecologische route. Met de huidige herprofilering wordt het veiliger (bescherming) en worden er plekken aangelegd voor recreatie en natuur m.n. aan de waterzijde.

Uitgangspunten Waterlandse Zeedijk:
De dijk is door de eeuwen heen verlegd en is altijd één markant element gebleven. Het bestaat uit een hoog grondlichaam met grasbermen, een langzaamverkeerroute erop, een weg erlangs, bebouwing eraan in de dorpen, een ondersloot aan de landzijde en aan de waterzijde hier en daar een vooroever met rietkragen. Dit karakter en beeld dient behouden en versterkt te worden.

2. Open veenweidelandschap. Het ensemble van dieën (veenrivieren), veenweidelandschap en -sloten maken Waterland uniek. De dieën en de daarop geënte middeleeuwse verkaveling, soms zelfs tien eeuwen oud, vormen de onderlegger voor het huidige Waterland. De verkaveling is in lange, smalle slagen met sloten die dicht opeen liggen. Dit zorgt voor een optimale droogligging van de kavels bij de hoge waterstand van de sloten. Waar in het verleden de waterstand werd aangepast aan de bodemdaling wordt dat vanaf heden niet meer gedaan. Doel is om veenoxidatie, en daarmee bodemdaling en uitstoot van broeikasgassen, zo veel mogelijk te voorkomen. Dit open landschap bevat van oudsher geen bomen maar wel rietkragen en lage moerasbroekbosjes.

Uitgangspunten veenweidelandschap:
- Ten behoeve behoud van de Waterlandse karakteristiek, voorkom dempen van sloten. Herstel de gedempte sloten en handhaaf streng ten behoeve van behoud van de veensloten.
- Voorkom de aanleg van nieuwe autowegen dwars door het open landschap. Wegen liggen van oudsher op verdraaiingen van kavelrichtingen;
- Voetpaden (met plankbruggen, soms voorzien van een fietsrail) liepen van oudsher door de landerijen. Onderzoek mogelijkheid tot herstel van deze paden (zoals het Kerkepad bij Holysloot).
- Voorkom nieuwe ruimtelijke objecten in het open landschap. Breng bijv. elektriciteitshuisje en andere utilitaire objecten aan bij bestaande bebouwing (cluster).

3. De polders en droogmakerijen zijn aparte eenheden in het landschap. Zij liggen verspreid in het veenpolderlandschap en zijn herkenbaar door hun lagere ligging, boezemsloten en -kaden en hun afwijkende opbouw en verkavelingsrichting.

Uitgangspunten polders:
- Ringdijken dienen vrij en herkenbaar te blijven in het weidse Waterland. Het zichtbare contrast tussen veenpolders en droogmakerijen is een grote kwaliteit.

4. Het Goudriaankanaal snijdt als een gebiedsvreemde lange lijn door het kleinschalige veenpolderlandschap. Door het bijzondere verhaal achter dit ooit geplande kanaal, waarmee koning Willem I het IJ met de Zuiderzee wilde verbinden, en het contrast met de omgeving is dit een bijzonder landschappelijk

1. De Waterlandse Zeedijk

2. Open veenweidelandschap

3. De polders (binnendijks en buitendijks) - plaatje Smartland

4. Het Goudriaankanaal

fenomeen. Dit dient behouden en versterkt te worden.

Uitgangspunten Goudriaankanaal:

- De leesbaarheid van het Goudriaankanaal behouden en versterken.

5. Ook **de Waterlandse dorpen** dragen bij aan de ruimtelijke karakteristiek van het landschap. Het bestaat uit een kerkterp en een woonlint, bestaande uit woningen met de Waterlandse typologie.

Uitgangspunten dorpskernen:

- Vanwege het opvallende ruimtelijke effect van de dorpen in het open landschap zijn de randen belangrijk. De bebouwing heeft vanzelfsprekend de karakteristieke stijl van Waterland en eventuele randbeplanting van de dorpen en boerenerven bestaat bij voorkeur uit inheemse (typisch Waterlandse) beplanting.

6. De ligging van **de wegen** is net als bij de sloten het gevolg van de oorspronkelijke veenrivieren en -verkaveling. De hoofdwegen waren vroeger veenriviertjes. Bij het zakken van het veen werden dit de hoger gelegen ruggetjes in het landschap. Hierop werden de wegen gerealiseerd en de lintdorpen gevestigd. Vanaf deze wegen werd met lange, smalle slagen het veenweidelandschap drooggelegd. Vrijwel alle wegen in Landelijk Noord zijn eeuwenoud en liggen vaak op verdraaiingen van kavelrichtingen. Aantal wegen voldoet niet aan het huidige gebruik. De structuurkaart wegen en de bijbehorende lijst geeft per weg aan wat de wenselijke oplossing is.

Uitgangspunten wegen:

- Aanpassingen aan de wegen dient te gebeuren op basis van de maatvoering die past bij de kenmerkende landelijke schaal van Landelijk Noord.
- Op alle wegen die geen separaat fietspad hebben blijft medegebruik voor de fiets op de rijweg toegestaan. Langs een deel van de wegen in de dorpen beschikt de voetganger over trottoirs, voor het overige blijft de voetganger gebruik maken van de fietspaden en wegen, ook buiten de bebouwde kom.
- Voor de weginrichting, belijning en indeling worden de richtlijnen van ‘Duurzaam Veilig’ toegepast. De richtlijn geeft richting aan het maatwerk voor de specifieke Landelijk Noordse situatie en maatvoering. Verkeersveiligheid en het behoud en versterken van de landschappelijke karakteristiek gaan hand in hand.
- Ambitie is te werken met een kleine ‘familie’ van weginrichtingen.

- Gebruik van materiaal dat de landelijke sfeer behoudt en versterkt.
- Gebruik gebiedseigen materialen bij uitwijkhaventjes. (Metalen damwanden passen niet bij de maat en schaal van Waterland).
- De huidige wegen liggen met name op locaties waar twee kavelrichtingen samenkomen. Evt nieuwe wegen dienen dat principe te volgen.
- Demp 0f versmal geen zijsloten voor wegen. De enkele ruime sloten langs de wegen zijn cultuurhistorisch waardevol en bieden een unieke ruimtelijke ervaring.

7a. Het huidige **fietspaden**netwerk is vooral noord-zuid geörienteerd, onderlinge verbindingen ontbreken. De losliggende fietspaden lopen net als de wegen over oude landschappelijke lijnen waar twee verkavelingsrichtingen samenkomen. De fietspaden zijn veelal oude historische lijnen die rechtstreeks van het boerengebied naar de stad Amsterdam liepen. In Ransdorp is de kerk een duidelijk oriëntatiepunt voor de fietsroute.

Uitgangspunten fietspaden:
- Uitbreiden fietsnetwerk door het maken van oost-westverbindingen, zodat niet heen en terug dezelfde route genomen hoeft te worden.
- Onderzoek voor eventuele nieuwe fietsroutes of er mogelijkheden zijn op historische lange lijnen en op lijnen waar twee kavelrichtingen samenkomen.
- Fietsrondjes creëren (en route benoemen naar landschappelijke ervaring).

7b. De wandelpaden kunnen in het kader van het toenemende recreatieve medegebruik uitgebreid worden.

Uitgangspunten wandelpaden:
- Historische wandelroutes door de landerijen waar mogelijk herstellen.
- Wandelrondjes creëren (en route benoemen naar landschappelijke ervaring).
- Onderzoek of de moerasgebiedjes die van de Gemeente zijn en ontwikkeld kunnen worden als extensieve recreatie/natuurgebiedjes met nieuwe wandelpaden ontsloten kunnen worden.

8. De Waterlandse bruggen dragen sterk bij aan de identiteit van het gebied. De karakteristieke houten Waterlandse brug is rank en wit met zwarte metalen details en is soms voorzien van een ophaal-bovendeel. Er zijn specifieke Waterlandse bruggen voor autoverkeer, fiets en voet. De ranke bruggen die opdoemen in het open landschap zijn een lust voor het oog.

5. De terpdorpen en woonlinten

6. De wegen

7. Fiets- en wandelpaden

8. De bruggen

Uitgangspunten bruggen:

- Op dit moment worden verschillende bruggen in Landelijk Noord opgeknapt. Hoewel het huidige karakteristieke beeld behouden blijft zullen enkele ophaalbruggen, waar geen schepen meer passeren of waar de as-last het niet toeliet, niet meer open kunnen.
- Alle bruggen die niet een Waterlands karakter hebben dienen ooit omgevormd te worden tot een Waterlandse brug.
- Huidige houten bruggen die niet in de Waterlandse wit/zwart kleur geschilderd zijn dienen in die kleuren geschilderd te worden.

9. De verbindingen stad-landschap liggen in het landschapspark de Groenboog, aan de noordzijde van de A10. Deze onderdoorgangen zijn essentieel voor de recreant, de fietsers met woon/werk- of /school-verkeer en ook voor de dieren die van landelijke gebied naar stedelijk Noord gaan en terug.

Uitgangspunten verbindingen stad-landschap:

- Verbeter de onderdoorgangen voor mens (fiets en voet) en dier (kleine zoogdieren en vleermuizen).

10. De bermen zijn onderdeel van het weinige groen in Landelijk Noord dat in beheer is bij de Gemeente Amsterdam.

Uitgangspunten bermen:

- De bermbeplanting in Landelijk Noord dienen een ecologische inrichting van Waterlandse kruidenvegetatie en bloemrijk gras te krijgen. Pas inheemse wilde zadenmengsels toe, die bij Waterland passen. En andere optie is het afgraven van de toplaag waardoor historische zaden die in de bodem zitten weer tot wasdom komen.
- De Gemeente Amsterdam wil de bermen in Landelijk Noord ecologisch beheren. Dit betekent dat het maaibeheer afgestemd is op de zaadontwikkeling van de bloemrijke kruiden.
- Afhankelijk van de hoogte van de kruidenvegetatie zal maaibeheer ook aangepast moeten worden ten behoeve van de verkeersveiligheid (met name inzake het zicht rond oversteken / kruisingen).

11. De recreatiegebieden in Landelijk Noord hebben een grote potentie. Met uitvoering van de bouwopgave in Amsterdam-Noord zal ook het recreatieve gebruik in landelijk Noord toenemen. Inzet is recreatief medegebruik door met name natuur- en landschapsgenieters in de vorm van spelen, fietsen en wandelen. Er zijn een paar recreatieve kavels in Landelijk Noord (zoals de Waterlandse Slang en Nieuwe Gouw).

Uitgangspunten recreatiegebieden:

- Onderzoek of ongebruikte moeraslandjes (mits

9. Verbindingen stad – landschap

10. De bermen

11. De recreatiegebieden, Waterlandse natuurlandjes

12. De Volgermeerpolder

Gemeente eigenaar is) met een extensief (vlonder) pad of vaarroute toegankelijk zijn en kunnen dienen als recreatieve natuurgebiedjes.

- De recreatiekavels Waterlandse Slang en Nieuwe Gouw passen qua inrichting niet bij het Waterlandse landschap. In de volgende projectfase voor beide gebieden een ruimtelijk ontwerp maken van een ecologisch landschap, op basis van de cultuurhistorische situatie van de locatie. Deze gebiedseigen inrichting biedt de conditie voor de flora en fauna doelsoorten en voor spelen in de natuur. Het zal een waardevolle ecologische biotoop opleveren en een plek waar kinderen spelenderwijs leren over de natuur.
- Bij de herprofilering van de Waterlandse Zeedijk worden buitendijks enkele strandjes aangelegd door de Alliantie Markermeerdijken.

12. De Volgermeerpolder, het grootst vervuilde gebied van Nederland, is in 2011 ingepakt en ingericht als een recreatief natuurgebied in beheer bij de Gemeente Amsterdam. Het ligt als een hoger gebied in het lage Waterlandse landschap en bezoekers genieten er nu van de flora en de fauna (zoals ringslangen en watervogels).

Uitgangspunten Volgermeerpolder:

- Het saneringsgebied heeft een vaste inrichting en wordt in stand gehouden. Er wordt jaarlijks een monitoringsronde uitgevoerd.

Kerk is herkenningspunt in open landschap in lange zichtlijn

Voorkom verrommeling landschap door gebiedsvreemde objecten

Ecologisch moerasgebied langs fietspad, extensieve recreatie

Cultuurhistorische brede Weersloot - demp en versmal geen sloten

Schaalvergroting in zichtlijn en openheid verstoort het beeld

Weg, berm en sloot zijn samenhangend in vorm

Open landschap is een kernwaarde in Landelijk Noord

3.2. Biodiversiteit en ecologie

Waterland is van oudsher bekend om de ecologische rijkdom van haar graslanden. Die bestond vooral uit weidevogels Het betreft ruim 10 soorten weidevogels die in hoge dichtheden voorkwamen op landbouwgronden die pasten bij de landbouwpraktijk van voor ca 1970. Deze vogelgemeenschap kwam wereldwijd vrijwel alleen voor in West- en Noord-Nederland en was in Zaanstreek/Waterland het meest ontwikkeld. Op Marken is nog te beleven hoe die vogeldiversiteit was. In Landelijk Noord zijn sinds die tijd de ene na de andere weidevogel uit het grasland verdwenen. De reden hiervan is een combinatie van verschillende oorzaken, zoals bijvoorbeeld: meer natuurlijke vijanden, steeds vroeger maaien, dichtere grasmat, minder bloemen met minder grote insecten, drijfmest in plaats van potstalmest, insecticiden, uitdrogende bodems, sneller maaien en minder milieudifferentiatie, en te weinig mestgift in natuurgebieden.

Momenteel zijn de inspanningen om de ecologische rijkdom te bewaren vooral gericht op het behoud van de minst kritische maar wel iconische weidevogels, namelijk de grutto, kievit, tureluur en scholekster. De inspanningen bestaan uit het behoud van hoge waterpeilen, aangepast agrarisch beheer in agrarische gebieden (zoals later maaien), en behoud van open landschap en reservaatvorming. De effectiviteit van deze inspanningen loopt uiteen. Maar in Waterland is circa de helft van het grasland voor weidevogels helemaal verloren en lopen de populaties landelijk, al decennia, terug met 4% per jaar. Toch zijn deze polders zeker niet levenloos. Vooral in de winter trekt de combinatie eiwitrijk gras en open landschap met veel water en nat grasland enorme aantallen grasetende vogels aan.

Minder opvallend maar ecologische zeker belangrijk, zijn de verspreid voorkomende stukjes moeras in Landelijk Noord. Ze zijn meestal gevormd door het proces van verlanding. Dat geeft een bodem die het hele jaar door nat is met een bijzondere flora. Ook komt in deze moerassen Nederlands meest beschermde diersoort voor, de Noordse woelmuis, samen met diverse andere bedreigde zoogdieren (met name de hermelijn en waterspitsmuis), reptielen (met name de ringslang) en ondanks de kleine omvang van de moerasjes een grote soortenrijkdom aan rietvogels.

De nieuwe moerassen van de Volgermeerpolder zijn ondanks hun zeer kunstmatige karakter uitgegroeid tot kerngebied voor rietvogels. Het gebied is waterrijk en alhoewel de kwaliteit van het water niet op orde is en het watersysteem erg versnipperd is leven in het deel dat nog met elkaar in verbinding staat naast visetende vogels en de zeldzame meervleermuis voldoende dieren om onder andere de hoge dichtheden van reigers, en andere watervogels in stand te houden.

Uitgangspunten biodiversiteit en ecologie:

- Behoud van de moerassen inclusief de unieke flora en fauna.
- Behoud moeras volgermeerpolder als kerngebied voor rietvogels.
- Beschermen van de weidevogels. Voorkom het planten van bomen in weidevogelgebieden in verband met roofvogels. Plaats vossenrasters op logische plekken in het gebied.
- Vergroten van de biodiversiteit door ecologisch maaibeheer op kansrijke plekken (slootoevers, natte delen);
- Beschermen van weidevogels in voortplantingstijd en van wintergasten door deze gebieden zo veel mogelijk af te schermen van verstoringsbronnen tussen september en 15 juli;
- Terughoudend omgaan met openbare verlichting in het gebied. Indien aanvullende openbare verlichting toch gewenst is altijd een ecoloog betrekken. Hierbij dient zo veel mogelijk rekening te worden gehouden met o.a. nachtvlinders en vleermuizen door de toepassing van faunavriendelijke verlichting.

3.3. Recreatie

Tijdens de participatie is voor de NvU Landelijk Noord is input opgehaald om de recreatie in het gebied te stimuleren. Deze input komt van zowel bewoners, Wandelnet, de Fietsersbond als van het Recreatie Noord-Holland NV (RNH), het uitvoeringsorgaan van de 5 recreatieschappen in de provincie. Deze samenwerkingsverbanden ontwikkelen, beheren en exploiteren recreatieve voorzieningen. Zij brengen in samenhang daarmee een natuurlijk milieu tot stand en een duurzaam beheer van het landschap. Landelijk Noord valt binnen het recreatieschap Twiske-Waterland.

Advies Versterking recreatief netwerk Laag Holland, komt voort uit en is onderdeel van het Perspectief Amsterdam Wetlands (2018) van de samenwerkende partijen Landschap Noord-Holland, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en RNH.

Bij alle betrokken partijen bestaat een gedeeld beeld dat de recreatie binnen het gebied sterk zal toenemen. In de toekomstvisie 2013 staat de verwachting uitgesproken dat de omvang van het verkeer na 2025 niet noemenswaardig toeneemt. Overweging hierbij is dat het aantal ondernemers krimpt, maar de omvang van de overblijvende bedrijven groter wordt. Het recreatieverkeer neemt op termijn wel sterk toe. Dit kan in weekenddagen en in vakantieperiodes leiden tot extra verkeersdruk. Dit brengt naast zorgen ook veel kansen met zich mee.

Algemene uitgangspunten recreatie:

- Het gebied woon- en leefbaar houden bij intensivering van recreanten;
- Faciliteer recreatie die past bij het gebied. Het gebied heeft een grote potentie voor recreatief medegebruik en extensieve natuurreceatie van de her en der door het landschap liggende moerasgebieden en ecologische landjes.
- Zorg voor een betere bereikbaarheid van het gebied Landelijk Noord voor recreatieve doeleinden voor de bewoners van Stedelijk Noord, die beweging in de frisse lucht stimuleert.

Kaartjes Recreatieschap

Er zijn veel kansen voor het gebied. Zowel instanties zoals het recreatieschap als (lokale) ondernemers en bewoners onderschrijven dat het een gebied is dat veel kansen bied om te recreëren. Wel moet daarvoor de infrastructuur worden uitgebreid om aan de vraag te kunnen voldoen. Hieronder worden per vorm van recreatie uitgangspunten gegeven om de infrastructuur te versterken.

Wandelen en spelen

Zowel bewoners als het recreatieschap onderschrijven de wens om wandelen en spelen beter te faciliteren in het gebied. Momenteel zijn alleen vrijliggende wandelpaden in de Volgermeerpolder, langs de Zwarte gouw en een stukje Waterlandse slang. Voor spelen zijn er met name de sportvoorzieningen. De wens is om grote of kleine rondjes te kunnen wandelen (in plaats van heen en weer wandelen) en op wandelpaden, waar geen fiets of auto komt. Langs die paden wil men ook rustplekken en informatie over het gebied. Voor spelen biedt het gebied volop kansen voor een natuurspeelplek bij de Waterlandse Slang en informele spelaanleidingen in de natuur, zoals bij plasdrasovers.

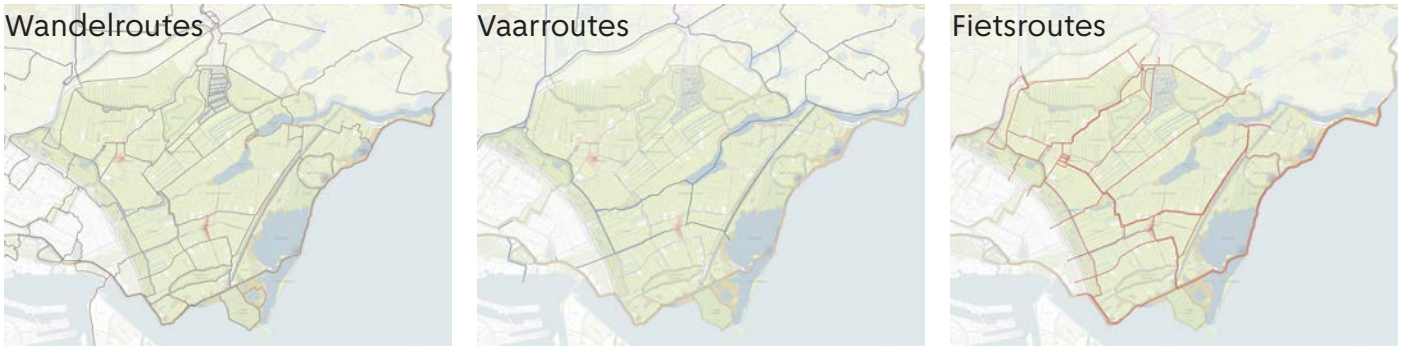
Er wordt ook gewandeld over niet-gemeenschappelijk terrein (particulier eigendom en/of in pacht gegeven weilanden) zonder toestemming. Door het uploaden van de wandeling op sociale netwerk-apps die routes delen, ontstaat onterecht voor andere app-gebruikers het idee dat deze paden vrij toegankelijk zijn. Een kaart met dergelijke uploads is ook op de inloopavonden getoond, waarop grondeigenaren terecht kritiek hebben gegeven. De gemeente heeft gesproken met een aantal, veelal agrarische, ondernemers, die eigenaar of pachter zijn. Zij hebben slecht ervaringen met wandelaar op hun terrein. Het gaat hierbij met name om afval (bijvoorbeeld blikjes) laten liggen en het niet opruimen van hondenpoep. Het vee kan hier ziek van worden. Ook het niet aanlijnen van honden is gevaarlijk voor het vee. Tenslotte is ervaren dat wandelaars hekken open laten staan, waardoor vee op de openbare weg kan komen. De kans is om beter te inventariseren of er landerijen zijn die niet voor agrarisch doel worden gebruikt en dan in gesprek te gaan met eigenaren of pachters over de mogelijkheid van klompenpaden. De invloed van de gemeente hierop is echter beperkt.

Uitgangspunten wandelen en spelen:

- Leg waar mogelijk separate wandelpaden aan, waar de wandelaar de ruimte niet hoeft te delen met fiets of auto;
- Sluit waar mogelijk het wandelnetwerk zodat korte en lange rondjes gewandeld kunnen worden;
- Leg bij voorkeur onverharde of halfverharde wandelpaden aan (geen asfalt);
- Voor wandelpaden over particuliere grond zal met pachters/eigenaren overeenstemming moeten worden bereikt over het voorwaardelijk medegebruik van deze grond;
- Mogelijkheid onderzoeken dat het pontje bij Holysloot ook buiten de zomermaanden wordt geëxploiteerd. Hier is Recreatie Noord-Holland momenteel mee bezig;
- Faciliteren van meer plekken om te rusten (bijvoorbeeld bankjes) en deze ook onderhouden (met name het maaien van het gras rondom);
- Creëer waar mogelijk (vogel)uitkijkpunten;
- Leg een natuurspeelplek aan in Landelijk Noord bijvoorbeeld op het gebied Waterlandse Slang;
- Maak op plekken veilige natuuronderzoek-speelgelegenheden voor kinderen in de plasdrasoevers, bijvoorbeeld bij de bredere natuurstroken langs de wandel- en fietspaden.

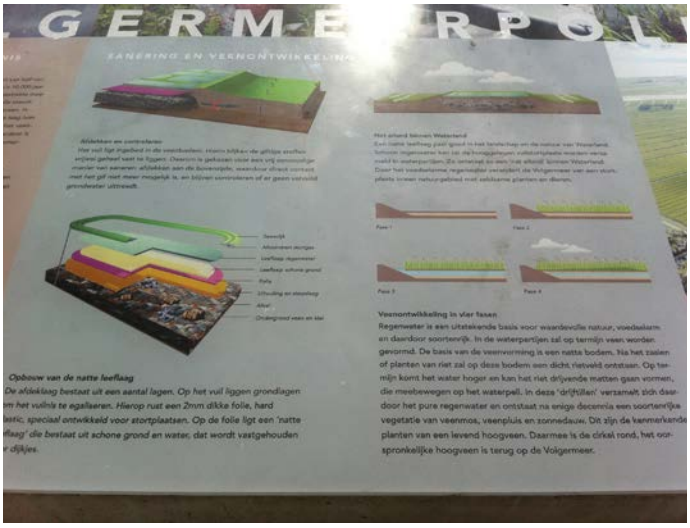
Recreatie over water

Door Landelijk Noord loopt het sloepennetwerk. Het belang van het Sloepennetwerk staat in de Omgevingsvisie 2050 benoemd. Bij het bruggenproject (vervanging 9 bruggen) is dan ook rekening gehouden met de doorvaarbaarheid van deze route.

Spelen en leren in de natuur

Biodiversiteit en ecologie

Recreatie

Extensieve recreatie en natuurbeleving

Landbouw / landgebruik

Landbouw / landgebruik

Uitgangspunten waterrecreatie:

- In stand houden van het sloepennetwerk;
- Het kanonetwerk in stand houden en waar mogelijk uitbreiden (bijvoorbeeld door het aanleggen van in-/ uitstapvoorzieningen);
- Onderzoek mogelijkheden om te kunnen zwemmen (bv. in- en uitstapplaatsen);
- In stand houden van de bestaande schaatsroutes.

Recreatiehub

Vanuit Recreatieschap NH en (lokale) ondernemers is de wens om een centraal vertrekpunt voor recreanten te maken die het gebied willen verkennen per fiets, wandelend of per boot of kano. Momenteel is er een toeristisch overstappunt (TOP) aan de Durgerdammergouw. Dit ligt midden in het gebied en is als hub dus niet handig gelegen. Om het te bereiken moet je al door het gebied rijden. Liever hebben we een hub aan de rand van het gebied. Er is wel een kleine parkeerplaats aan de Broekerweg (volgermeerpolder), maar voor de stedeling zien we liever een locatie in de zone tussen stad en landelijk gebied.

Uitgangspunten recreatieve hub:
- Onderzoek naar geschikte locaties voor een recreatieve hub, waarbij de voorkeur ligt voor een locatie in de zone tussen stad en landelijk gebied;
- Tref maatregelen om overlast te voorkomen bij deze hubs. Zo wordt er momenteel overlast ervaren bij de parkeerplaats aan de Durgerdammergouw;
- Onderzoeken welke ingrepen nodig zijn om bij een hub de overstap op diverse vormen van recreatie mogelijk te maken, waaronder boten en kano's. Daarmee tevens borgen dat de nieuwe infrastructuur dit niet onmogelijk maakt;
- De hub zal ontsloten moeten worden via het openbaar vervoer;
- Ontsluiting van de hub per fiets moet behouden blijven. Borg dit bij ingrepen rond het gebied;
- Onderzoek naar een mogelijke toepassing van een buurthub met (elektrische) deelfietsen op deze hub om verkenning van het gebied voor een bredere groep gebruikers mogelijk te maken.

Uitzichtpunten en strandje Markermeerdijken
Momenteel wordt gewerkt aan de uitvoering van de plannen voor de versterking van de Markermeerdijk, die een impuls zullen geven aan het recreatieve gebruik van de dijk en de natuur rondom de dijk.
De Markermeerdijken worden verhoogd van Oranjesluizen tot Uitdam (en verder, maar dat is buiten de gemeentegrens). Daarbij hoort dat het pad op de dijk wordt verbreed ten opzichte van de oude situatie en er komen extra voorzieningen als uitzichtpunten en zelfs een informeel strandje. De eerste oplevering is de Uitdammerdijk 2024/2025. Recreatie NH verzorgt het beheer en onderhoud.

3.4. Landbouw / landgebruik

De omgevingsvisie van Amsterdam geeft aan "stevig in te zetten op kringlooplandbouw". De Gemeente ambieert een nieuw evenwicht tussen de economische kant van de landbouw en de omgevingskant.

Het veengebied is alleen geschikt voor weidebouw en in de toekomst misschien vezelteelt. Agrarische bedrijven produceren vlees en zuivel. In een recente publicatie van Water, Land en Dijken wordt de grote variatie aan agrarische bedrijven als kwaliteit gezien. Net als in de rest van Nederland krimpt het aantal bedrijven en neemt de omvang per bedrijf toe. Het gebied is door natuurlijke handicaps in zijn geheel minder intensief bewerkt dan gemiddeld in Nederland. Maar binnen het gebied kennen we groeiende bedrijven met hoog productief gras en verschillende bedrijven die het anders doen, op allerlei manieren. Er zijn neveninkomsten uit natuurbeheer en relatief weinig uit andere plattelandsverbreding. Wel zijn er enkele ondernemers die op agrarische erven een andere hoofdfunctie realiseren, dit gaat om zorgboerderijen. We weten niet in hoeverre de agrarische bedrijven hun kringloop sluiten. De gegevens zijn niet openbaar.

Omdat er te veel voedsel van buiten naar de bedrijven wordt gebracht via kunstmest en extern aangevoerd veevoer, ontstaat een mestoverschot en wordt mest een afvalstof. Dat wordt nog erger door de regels voor de hoeveelheid mest die mag worden uitgereden. Deze regels worden aangescherpt. Binnen enkele jaren mag Nederland net als andere landen niet meer dan 170 kg stikstof (N) per hectare aan dierlijke mest op het land brengen. Het afbouwen begint in 2024. Daarmee neemt het mestoverschot op het bedrijf nog verder toe en moeten agrariërs kosten maken voor uitrijden van mest buiten hun bedrijf of mestverwerking, wat meer verkeersbewegingen gaat inhouden.

Deze hele mix wordt gepoogd via gebiedsprocessen in gebieden te laten landen. Daarbij is de kamerbrief "water en bodem sturend" uit 2023 richtinggevend. Voor landelijk Noord zijn vooral de ambities over waterpeil (-40 tot -20 cm onder het maaiveld) en extra waterberging (10% van de droogmakerijen in West Nederland) relevant. Inmiddels zijn er bij het rijk regelingen open gegaan gericht voor stoppende agrariërs en samenwerkingsverbanden die het waterpeil willen verhogen. Het is niet bekend of er binnen Landelijk Noord belangstelling voor is. Complicerend is dat er veel verschillende beheerders zijn van het waterpeil (HHNK, Staatsbosbeheer, gemeente en agrariërs).

De bodem in Landelijk Noord daalt door bodemprocessen veroorzaakt door ontwatering. De ergste daarvan is veenoxidatie. De bodem verbrandt feitelijk langzaam en verdwijnt in de lucht. Bodemdaling is in zichzelf al een probleem. Maar de oxidatie maakt ook dat graslanden, die op de meeste bodems CO_2 vastleggen, in ontwaterde veengebieden netto CO_2 uitstoten en bijdragen aan het broeikaseffect. Het gaat om ca 11 ton netto CO_2 uitstoot per hectare gemiddeld. Waterland is relatief nat en maatregelen die bodemdaling moeten tegengaan zijn hier tot 2030 relatief beperkt. Ze zijn vooral te verwachten in gebieden waar meer dan 40 cm ontwatering is. De maatregelen betreffen: peil omhoog, eventueel aangevuld met waterinfiltratiesystemen. Mogelijk biedt ook inkleien een oplossing, maar dat is nog in onderzoek. In Amsterdam wordt onderzocht of omschakeling naar vezelteelt pleksgewijs een oplossing kan zijn.

Uitgangspunten landgebruik/landbouw:
- Bescherm veenweidegebied door tegengaan veenoxidatie en bodemdaling. waterpeil -40 tot -20 cm onder het maaiveld houden, eventueel aangevuld met waterinfiltratiesystemen.
- Onderzoek de mogelijkheid van inkleien nader, sta pilots toe.
- Streef dat op termijn meer agrarische bedrijven overstappen naar een hogere mate van kringloopbedrijfsvoering (zie PPLG startdocument provincie Noord-Holland, september 2023).
- Faciliteer wegen voor recreatie en noodzakelijk agrarisch verkeer, waarbij we uitgaan van op termijn een vermindering van agrarisch (zwaar) verkeer.
- Streef naar passende verdienmodellen voor de bedrijven met als randvoorwaarde: geen extra verzwaring van het verkeerssysteem.
- Creëer extra waterberging (10% van de droogmakerijen in West Nederland);
- Verken vezelteelt in delen die voor waterberging of water-/ bodemzuivering worden gebruikt.

4. STRUCTUURKAARTEN LANDELIJK NOORD

4.1 Openbaar Landschap
- huidige situatie
- structuurkaart en uitgangspuntenlijst

4.2 Wegen en fietspaden
- huidige situatie
- structuurkaart en uitgangspuntenlijst

4.1 OPENBAAR LANDSCHAP

Landschap, ecologie, recreatiegebieden, bermen, fiets, vaar- en wandelroutes
- huidige situatie
- structuurkaart en uitgangspuntenlijst

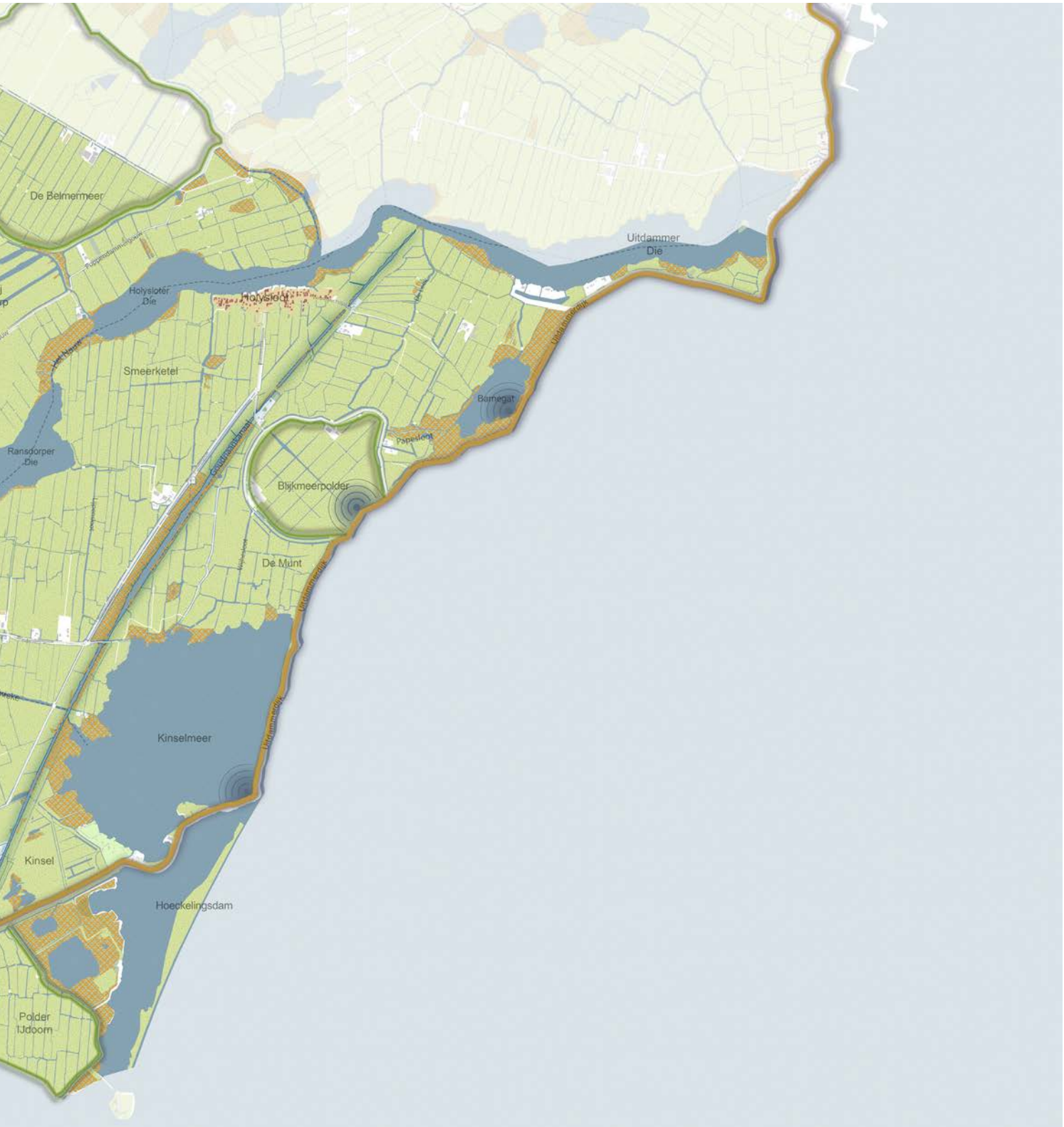
Huidige situatie | Openbaar Landschap

De Gemeente Amsterdam volgt voor het landelijk gebied het beleid van De Omgevingsvisie van Noord Holland. De NH2050, beschrijft de essentie om de cultuurhistorische waarden en karakteristieken van het landschap te behouden, waar nodig te herstellen en indien mogelijk te versterken en te ontwikkelen. Landelijk Noord is een gebied waar de waarden van cultuurhistorie, openheid of ecologie hoog is en de betekenis voor de stad groot. De NH2050 beschrijft daarvoor dat er alleen ruimte is voor ontwikkelingen die bijdragen aan de instandhouding of versterking van deze kernkwaliteiten.

Het beleid geeft aan dat ruimtelijke ontwikkeling bij moet dragen aan behouden en versterken van de landschappelijke karakteristiek, de ruimtelijke dragers en (de beleving van) openheid.

Fietspad volgt het landschap

Fietspad conform de landschapsstructuur

Zichtlijn

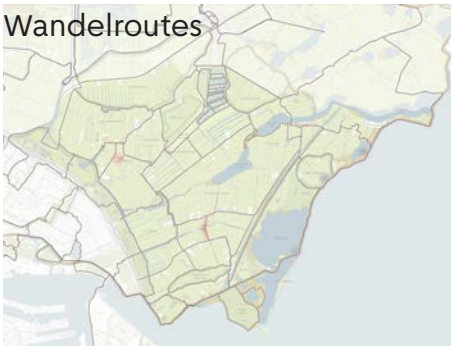

Sloten en wegen corresponderen

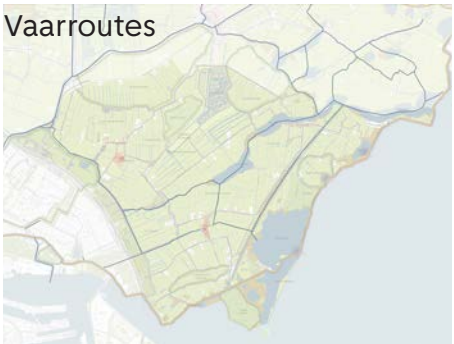
Structuurkaart | Openbaar Landschap

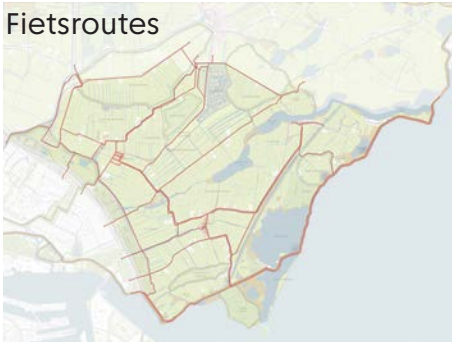

Nr.	Algemeen	Uitgangspunten en opgaven
A	*Bermen wegen en oevers sloten*	Ecologisch inrichten met kruidenvegetatie. Ecologisch maaibeheer (en afvoer) afstemmen op zaadval. Open bermen en slootkanten (door (weg)werkzaamheden) inzaaien met Waterlands-eigen kruidenvegetatie.
B	*Natuurgebieden koppelen met routes*	Amsterdam wordt drukker en ook het recreatief gebruik van Landelijk Noord neemt toe. Opgave is het recreatief medegebruik te versterken door de (potentiele) natuurgebiedjes te verbinden met langzaamverkeerroutes zodat er een extensief recreatief netwerk van routes en natuurplekken door Landelijk Noord ontstaat.
C	*Twee bosgebieden in Landelijk Noord*	De omgevingsvisie Amsterdam 2050 geeft twee boslocaties aan in Landelijk Noord. Een conventioneel bos past niet in (of naast) een veenweidevogelgebied. (Vanwege roofvogels in de hoge bomen). Ontwerpopgave of 1) langs de Dieën en 2) in het rietland/water in de polder tussen de golfbaan en de Termietergouw een nat wilgengriend-bos (wilgen in rietland) ontwikkeld kan worden met een extensief recreatief vlonder-wandelpad.

De Belmermeer
Uitdammer Die
Holysloter Die
Holysloot
Smeerketel
Ransdorper Die
Bamegat
Papesloot
Blijkmeerpolder
De Munt
Kinselmeer
Hoeckelingsdam
IJdoorn
27
31
30
28
29
17
16
1
15
14e
14d
14c
14a
14b
5
6
LEGENDA:
Historische polderdijk
Waterlandse Zeedijk
Bestaande bebouwd erf
Bestaande bebouwing dorp
Water
Weide
Dijkdoorbraak
Rietland of natte ruigte
Bestaande wandelroute
Kans toevoegen wandelroute
Ecologische inrichting, natuurgebied
Recreatief groengebied
Camping
Sportvelden
Volks- of schooltuin
Bestaande vaarroutes
Kans vaarroute kano
Bestaande zwemplek
Onderzoekslocatie 'recreatie hub'
Kans uitzichtpunt
Kerk terp
Kans toevoegen sloot
Kans zachte land-water overgang
Pont oversteek
Fiets route

Wandelroutes

Vaarroutes

Fietsroutes

Uitgangspunten | Openbaar Landschap

Legenda thema's
Uitgangspunten en opgaven

- Ontwerpopgave
- Landschap
- Ecologie
- Wandelpad / recreatie
- Sport en spelen
- Water
- Strandje / recreatie

Nr.	Locatie		Uitgangspunten en opgaven	Eigenaar kans
1	*Waterlandse Zeedijk (Durgerdammerdijk en Uitdammerdijk*	a b c d	a. Waterlandse Zeedijk voorzien van een wandelpad op de kruin van de dijk. Fietser te gast; b. Gehele dijklichaam kruidenrijk gras met gebiedseigen soorten. De waterzijde voorzien van een ecologische vooroever (plan Alliantie); c. Strandjes en verblijfsplekken op bijzondere locaties, met een natuurlijke ligging en uitstraling; d. Locaties van oorspronkelijke breken in de dijk voorzien van infobord met de geschiedenis van de dijk, de breek en het ontstaan van het landschap.	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en Gemeente Amsterdam (project Markermeerdijken van de Alliantie)
2	*Onderdoorgangen A10*	a b	a. Ecologische faunapassages maken tussen stad en landschap; b. Landschappelijke kwaliteiten en verbindingen versterken van groengebieden die binnen en buiten ring A10 liggen.	Rijkswaterstaat en Gemeente Amsterdam (proj. Groenboog SDN)
3	*Bermen benedendijks fietspad ter hoogte van Blauwe Hoofd Durgerdammerdijk*	a b	Fietspad ligt in de langgerekte landstrook tussen de rijweg en de poldersloot en verbindt stedelijk Noord met Durgerdam. a. Landstrook ecologisch versterken met Waterlandse kruidenvegetatie en ecologisch beheer; b. Openbare slootoever plas/dras maken en met maaibeheer stimuleren van Waterlandse oeverplanten (zoals moerasspirea, pijlkruid en zwanenbloem).	Gemeente Amsterdam
4	*Jachthaven Durgerdam*		De Zeilvereniging Het Y in de jachthaven van Durgerdam heeft een schaal passend bij het historische dorp. Het heeft een havenkom en een langgerekte aanlegsteiger langs de dijk, tot Polder IJdoorn. Dit havendeel is aan de Buiten IJ-zijde begrenst door een natuurgebied/rietland. In deze ecologisch en landschappelijk waardevolle zone dient geen havenuitbreiding plaats te vinden.	Gemeente Amsterdam
5	*Polder IJdoorn*	a b	Natuurgebied met een a. vogelkijkhut op polder IJdoorn en b. wandelrondje. Beide dienen behouden te blijven. Het gebied is afgesloten in broedtijd.	Natuurmonumenten
6	*Vuurtoreneiland*		Cultuurhistorische karakter van vuurtoreneiland met kustbatterij versterken. Recreatieve beleving blijven stimuleren; zoals nu met het restaurant.	Staatsbosbeheer
7	*Sportvelden Durgerdam SV DRC*		Behoud van unieke situering van sportvelden en kantine in veenweide setting. Ecologisch beheer randen.	Sport en Bos
8	*Landerijen tussen Durgerdammer Diepolder en Durgerdam*	a b	a. Veen ontwikkeling stimuleren; b. Vernattingsopgave om bodemdaling tegen te gaan (bestuurlijke keuze) ter voorkomen van verzakken de dijkhuizen door bemalen voor droogligging boerenland.	Waterschap HHNK Provincie (nu eigendom boer)
9	*Boerderij Durgerdam*	a b	a. Transformatie boerderij tot recreatief punt, natuureducatie. Stimuleren van omzetten van bedrijfsvoering. Referentie Ilperveld met eetbaarlandschap-tours, fluisterboten, weidevogeltour, historie van veenlijken, vlonderpad, plaggenhut met vogelkijkhut; b. Combitatie met transformatie van het boerenland van # 8.	Gemeente Amsterdam
10	*Toeristisch overstappunt Durgerdammergouw*		Deze parkeerplaats ligt afgelegen en besloten. Er zijn klachten over oneigenlijk gebruik. Gezien het parkeerverbod in Durgerdam zelf is deze parkeerplaats een belangrijke parkeerplek voor bezoekers en booteigenaren van de haven van Durgerdam. Onderzoek nut en noodzaak van deze hub, en neem maatregelen ter voorkoming van overlast. Ontwerp nieuwe ecologische inrichting indien de hub in de toekomst wordt opgeheven. Zie voorstel recreatieve hub op de Volendammerweg bij Sportpark de Weeren.	Gemeente Amsterdam
11	*Durgerdammer-polderdijk*		Wandelrondje Durgerdammerpolderdijk.	Staatsbosbeheer
12	*Durgerdammerpolder*		Weidevogelgebied biotoop omvormen tot moerasbiotoop.	Staatsbosbeheer
13	*Bermen fietspad Durgerdammergouw*	a b	De gehele Durgerdammergouw heeft een vrijliggend tweerichtingen-fietspad. a. Zone rondom fietspad tussen rijweg en sloot) ecologisch versterken met Waterlandse kruidenvegetatie en ecologisch beheer; b. Openbare slootoever plas/dras ontwikkelen met Waterlandse oeverplanten.	Gemeente Amsterdam
14	*Recreatieterreinen rondom Kinselmeer*		*a. Camping de Badhoeve, b. Camping VRK, c. Watersport-vereniging de Doordrijvers, d. Kampeervereniging de Kikker, e. Vereniging Kinselmeerzicht:* Inrichting en materialisering van deze unieke (huisjes-)campings en watersportrecreatie afstemmen op de Waterlandse cultuurhistorische setting en ecologisch beheer.	Exploitanten

15	*Goudriaankanaal van Durgerdam tot de Uitdammer Die*	a b c	Het Goudriaankanaal snijdt als een gebiedsvreemd lang litteken door de kleinschalige slagenverkaveling van het veenpolderlandschap. Het bijzondere verhaal achter dit ooit geplande kanaal, waarmee koning Willem I het IJ met de Zuiderzee wilde verbinden, maakt dit een landschappelijk fenomeen. Langs het zuidelijke deel van Goudriaankanaal ligt een solitair fietspad en noordelijker ligt het fietspad parallel aan de Bloemendalergouw. a. Het Goudriaankanaal dient als landschappelijke eenheid behouden en versterkt te worden door het als natuurgebied te beheren met een extensief pad in de lengte erlangs. b. Het lange fietspad heeft sloten naast beide bermen. Bermen inrichten met inheemse, Waterlandse, kruidenvegetatie en ecologisch beheren; c. Openbare slootoever plas/dras ontwikkelen met, bij Waterland passende, natuurlijke gebiedseigen oeverplanten.	Staatsbosbeheer
16	*De Munt Veenweidegebied tussen Goudriaankanaal en Durgerdammerdijk / Uitdammerdijk*	a b	a. Door de grondwaterspiegel hoog te houden in dit gebied blijft de voet van de Markermeerdijk vochtig en stabiel. Dit is tevens ecologisch zeer waardevol. Gebied zo ecologisch mogelijk beheren. b. De authentieke verkaveling (met brede sloten en greppels) van het gebied rondom de Wijhesloot is cultuurhistorisch zeer waardevol. Het heeft nog de eeuwenoude verkaveling en is een veenweidevogel-biotoop. Beheer afstemmen.	Staatsbosbeheer
17	*Kerkepad*		Herstellen routing historische Kerkepad met materialisering en plankbruggetjes conform de historische authentieke toepassing.	Ailliantie Markermeerdijken
18	*Groenboog landschapspark*		De Groenboog ten noorden van de ring A10 -- van het Groene Veld tot tuinpark Kweeklust -- wordt een ecologisch beheerd landschapspark met ruimte voor natuurspelen. Met paden en bruggetjes worden de huidige openbare parken, randen van volkstuinparken en sportvelden met elkaar verbonden tot een groot landschapspark. Via de A10 onderdoorgangen (zie #2) wordt stedelijk Noord met Landelijk Noord verbonden. Inrichting en ecologie zijn afgestemd op de Waterlandse typologie.	Gemeente Amsterdam
19	*Fietspad en bermen Zwarte Gouw*	a b	a. Bij de bermen rondom het fietspad Zwarte Gouw is een experiment uitgevoerd. De bovenste laag grond is afgeschraapt met als doel de oorspronkelijke zaden tot ontwikkeling te laten komen. Ecologische berm hier stimuleren en ecologisch beheren (gebaseerd op maaibeheer en afvoeren na zaadval). b. Openbare slootranden omvormen tot natuurlijke oevers.	Gemeente Amsterdam
20	*Fietspad en bermen Weersloot en afslag Molenslootpad*	a b	Het fietspad Weerslootpad ligt op een langgerekt ‘eiland‘ langs het brede water van de Weersloot. a. Bermen en b. waterkanten ecologisch inrichten en beheren.	Gemeente Amsterdam
21	*Ransdorp*		Momenteel rijdt te zwaar verkeer door de kleine Dorpsstraat van het intdorp Ransdorp. Ontwerpopgave met voetgangersvriendelijk maaiveldontwerp en verkeersremmende maatregelen voor Dorpsstraat bij de kerk. Dorpsstraat rondom de kerkterp inrichten als een plein met auto’s te gast.	Gemeente Amsterdam
22	*Ten noorden van veenrivier de Achter Twiske*		Museaal boerenland. Dit boerenland wordt nog geheel authentiek beheerd zoals eeuwen geleden. Hier een informatiebord plaatsen met foto’s uit het verleden een een verhaal van boer Willem.	Boer
23	*Bermen en oevers fietspad Nieuwe Gouw*	a b	a. Bermen rondom fietspad tussen rijweg en sloot (Zunderdorp - Poppendammergouw) en tussen sloot en sloot (Ransdorp - de Poppendammergouw) ecologisch versterken met Waterlandse kruidenvegetatie en ecologisch beheer. b. Natuurlijke openbare slootoever ontwikkelen met Waterlandse oevervegetatie en ecologisch beheer.	Gemeente Amsterdam
24	*Recreatieve hub SP de Weeren x Volendammerweg*	a a b c	a. Ontwerp voor toeristisch informatiepunt ‘Poort van Waterland’ met bijv. een gebouw met horeca en terras, fietsverhuur, roeibotenverhuur, natuurspeelplaats etc. passend in het landschappelijk ingepaste ontwerp van Sportpark de Weeren (R&D en S&B). b. Bermen fietspad Volendammerweg rondom fietspad ecologisch versterken met Waterlandse kruidenvegetatie en ecologisch beheer. c. Natuurlijke openbare slootoever ontwikkelen met Waterlandse oevervegetatie en ecologisch beheer.	Gemeente Amsterdam en Recreatieschap
25	*Waterlandse Slang*	a a b	Ontwerpopgave: Gebiedje herstellen conform het cultuurhistorische Waterlandse Landschap en inrichten met natuurspelen. Het gebiedje kan een waardevol cultuurhistorisch ‘paspoort’ krijgen en ecologisch en recreatief aantrekkelijk worden voor jong en oud, plant en dier. a. Openbare ruimte plan maken met daarin: landschapsgebied herstellen en inrichten met het cultuurhistorisch slotenpatroon en de veenweidepolder-typologie. Huidige gebiedsvreemde heuvels verwijderen. Inrichten mat informeel natuurspelen zodat kinderen spelenderwijs met slootje springen, trekpontje en in de plasdrasoever leren over de natuur. Beplantingplan passend bij het Waterlandse landschap. b. Biodiverse beplanting aanbrengen en stimuleren passend bij de veenpolder-typologie. Gebied ecologisch beheren.	Gemeente Amsterdam

Uitgangspunten | Openbaar Landschap

Nr.	Locatie		Uitgangspunten en opgaven	Eigenaar kans
26	*Natuurgebiedje Ransdorper Die kruising veenrivier de Nieuwe Gouw*		a. Ontwerpopgave zeer extensief recreatiegebied ten behoeve van natuurbeleving met een vogelkijkhut. Onderzoek hoe dit gebied te ontsluiten is. Indien alleen bereikbaar per boot, dan extensieve bootaanlegplek maken.	Ntb
27	*Poppendammergouw*	a b c	De Poppendammergouw is een eeuwenoude langzaamverkeerverbinding die Amsterdam met Zuiderwoude verbindt. Autoverkeer is alleen toegestaan voor bestemmingsverkeer. Deze unieke fietsverbinding, die landschappelijk op de scheiding van twee polderniveau's ligt, moet behouden blijven. a. Behoud van prachtige Waterlandse fietsbrug met hef (op het noordelijkste punt). b. Bermen fietspad Volendammerweg rondom het fietspad ecologisch versterken met Waterlandse kruidenvegetatie en ecologisch beheer. c. De openbare slootoever ecologisch ontwikkelen met Waterlandse oevervegetatie en ecologisch beheer.	Gemeente Amsterdam
28	*Natuurgebied langs 'het Nauw' tussen Ransdorper- en Holysloter Die (bij watersporthaventje)*		a. Ontwerp voor extensief natuurgebied maken. Gebiedje ontsluiten met een verstevigd opgehoogd zandpad, waarmee er een rondje gelopen kan worden intern en langs rand. Het moerasgebied is niet toegankelijk voor de mens. b. verblijfsplek maken aan het water, centraal in het Nauw. c. Drie eenvoudige Waterlandse bruggetjes aanleggen.	Ntb
29	*Landpaden Holysloot*		Herstellen routing historische landpaden onder Holysloot met materialisering en loopplankbruggetjes (met fietsgleuf) comform de historische authentieke toepassing.	Ntb
30	*Pontveer over Holysloter Die*		Het pontje is een aantrekkelijke recreatieve attractie voor het beleven van het ruime water van de Holysloter Die. Behoud is wenselijk om wandelrondjes te kunnen maken in Landelijk Noord en het cultuurhistorische landschap te beleven.	Recreatieschap
31	*Natuurstrook van Poppendammergouw - Belmermeerpolder (richting Volgermeerpolder)*	a b	a. Ontwerp maken voor een Waterlands natuurgebiedje. Locatie bereikbaar en doorgaanbaar maken met een opgehoogd zandpad. (Momenteel is aan de Poppendammergouw hier een informele parkeerplaats tbv het recreatieve haventje Poppendammergouw 24 aan de Holysloter Die (zuid)); b. Tevens ontwerp voor ecologisch pad van natuurgebied via dijk Belmermeerpolder richting Volgermeerpolder.	Ntb
32	*Achterlaan - route Volgermeerpolder*	a b	De Achterlaan heeft een wandelbord met een fietspad-onderbord. Bij de entree is een wildrooster dat het pad ongeschikt maakt voor honden. Op het smalle pad is de fietser te gast. De bermbodem is een habitat voor orchideeën. Langs het pad naar de Volgermeerpolder, direct ten noorden van het bruggetje, ligt een ecologische biotoop; een ruime strook natuurgebied. a. Ontwerpopgave om natuurgebiedje toegankelijk te maken met een vlonder voor extensieve recreatie. b. Behoud en versterken ecologische biotoop van bermen en natuurgebiedje langs de Achterlaan-Volgermeerpolder.	Gemeente Amsterdam
33	*Volgermeerpolder*		De Volgermeerpolder omvat een recreatief wandelgebied door een kunstmatig en onder landschapsarchitectuur aangelegd natuurgebied. Omdat de bodem ingepakte vervuilde grond betreft is de inrichting permanent en wordt het gebied constant gemonitord. De inrichtingselementen, zoals banken en infoborden, zijn specifiek voor dit gebied ontworpen. a. Deze materialen dienen in stand gehouden te blijven en bij uitval door dezelfde vervangen te worden.	Gemeente Amsterdam
34	*Golfbaan Waterland*		De Golfbaan Waterland is bruikbaar voor leden. Ten westen van de N247 ligt (via het tunneltje bereikbaar) de drivingrange en oefenbaan. Geen nadere acties.	Golfbaan Waterland
35	*Fietspad Buikslotermeerdijk - Termietergouw (Zunderdorp 't Nopeind)*	a b	De bermen van het tweerichtingen-fietspad is omkaderd door twee sloten. Het fietspad ligt tussen de veenweidekavels, waarvan sommige ecologisch beheerd. a. Bermen rondom fietspad (tussen de sloten) ecologisch versterken met Waterlandse kruiden en ecologisch beheer; b. Openbare natuurlijke slootoever ontwikkelen met gebiedseigen Waterlandse oeverplanten.	Gemeente Amsterdam
36	*Fietspad Buikslotermeerdijk - Termietergouw, verlengde Termieterweg*	a b c	Ontwerpopgave: Op de structuurkaart Wegen en fietspaden is het voorstel dit fietspad te profileren voor autoverkeer. Dit dient een landschappelijke uitstraling te krijgen met een zo smal mogelijk profiel. Daarbij dient de brug een Waterlands karakter te krijgen en de bermen en oevers ecologisch verbeterd te worden. a. Nieuwe brug conform Waterlandse landschappelijke bruggen en kleur. b. Bermen rondom rijweg ecologisch versterken met Waterlandse kruiden en ecologisch beheer; c. Openbare natuurlijke slootoever ontwikkelen met gebiedseigen Waterlandse oeverplanten.	Gemeente Amsterdam

37	*Fietspad Broekergouw*	a b	De Broekergouw heeft langs de weg een vrijliggend tweerichtingen-fietspad omkaderd door twee sloten. a. Bermen rondom fietspad (tussen de sloten) ecologisch versterken met Waterlandse kruiden en ecologisch beheer; b. Openbare natuurlijke slootoever ontwikkelen met gebiedseigen Waterlandse oeverplanten.	Gemeente Amsterdam
38	*Moerasgebied Broekemeerringsloot x Willem Martensloot en klompenpad*	a b	a. Ontwerp natuurgebied met extensief recreatief medegebruik, voorzien van o.a. boardwalk en zitplek; b. Natuurgebied bereikbaar maken met een ecologisch beheerd klompen- of vlonderpad via de dijk Broekermeerpolder vanaf de Termietenweg/Slochterweg in het westen en de weg Broekergouw in het oosten. Inclusief 4 nieuwe Waterlandse voetgangers-bruggen. Of klompenpad maken via zuidzijde vanaf de camping.	Noordzijde agrarisch, zuidzijde HHNK, evt pad via camping zuidzijde
39	*Bermen fietspad Het Schouw*	a b c	Het vrijliggend tweerichtingen-fietspad is omkaderd door de weg en een sloot. a. Fietspad tevens geschikt maken voor wandelverkeer (shared space); b. Bermen rondom fietspad ecologisch versterken met Waterlandse kruiden en ecologisch beheer; c. Openbare natuurlijke slootoever ontwikkelen met gebiedseigen Waterlandse oeverplanten.	Gemeente Amsterdam
40	*Dijk Buiksloter-meerpolder (a. dijk en b. ontbrekend deel)*	a b	a. Door autoverbinding via Termietenweg zal de Buikslotermeerdijk veel drukker worden. Voor de wandelaar en fietser dient de weg verkeersveilig te zijn. Onderzoek naar gebruik drempels of vrijliggend fiets- en of wandelpad. Bijvoorbeeld benedendijks. b. Kunst. Ontwerponderzoek naar wijze waarop dijkdelen van de Buikslotermeerdijk letterlijk of beeldend verbonden kunnen worden waar het door de N247 doorbroken wordt. Het betreft het grondlichaam, de route en de waterverbinding.	Gemeente Amsterdam

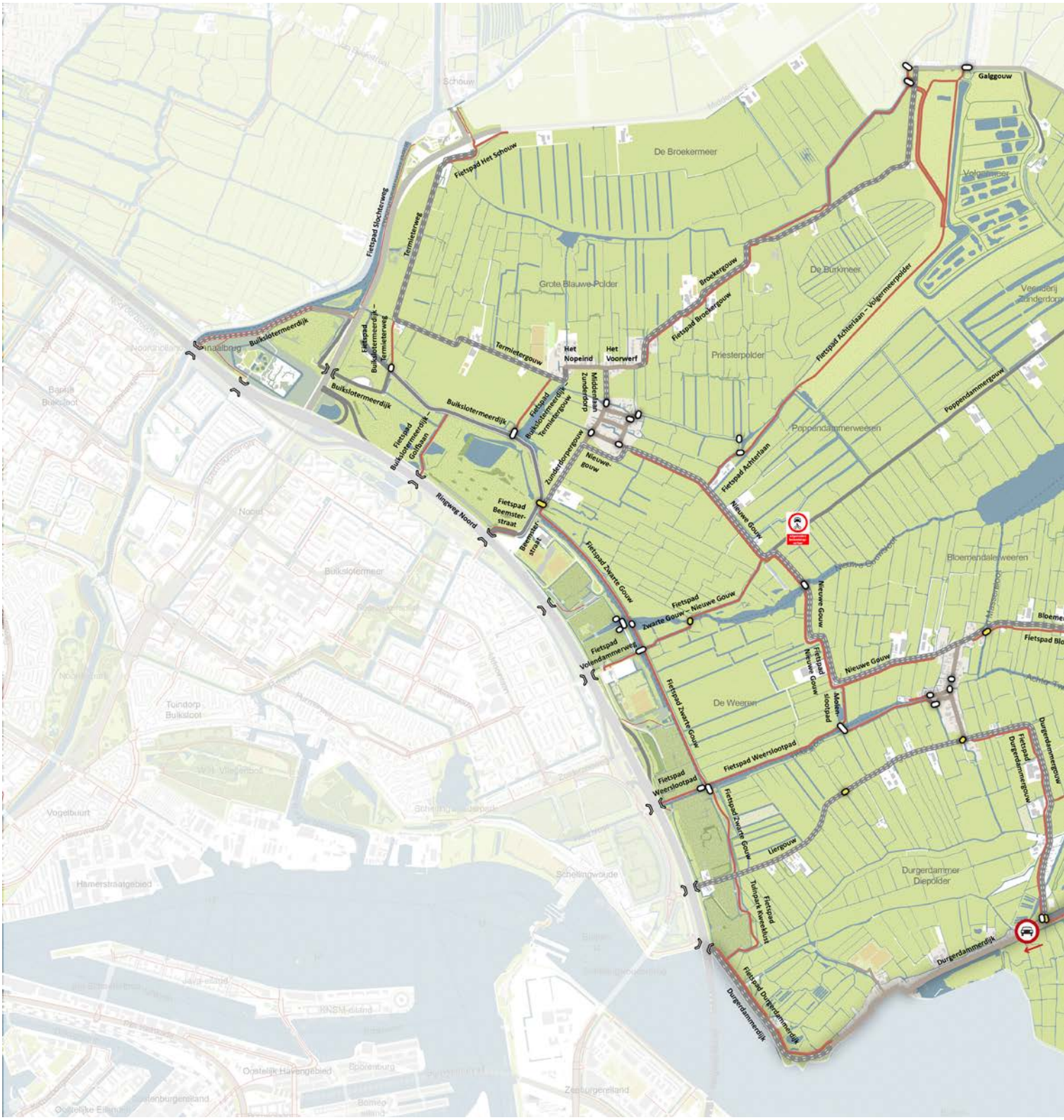
IJspret op de Weersloot bij Ransdorp

4.2 STRUCTUURKAART WEGEN EN FIETSPADEN

Huidige situatie | Wegen en fietspaden

Amsterdams fietsnet

Maximum snelheid

Aslastbeperking van 6 ton

Zwaar verkeer - knelpunten

Sluipverkeer

Globale wegbreedte huidige situatie

Structuurkaart | wegen en fietspaden

De Broekermeer
Grote Blauwe Polder
De Burkmeer
Priesterpolder
Poppendammerweiden
Bloemendalerweren
De Weeren
Durgerdammer Diepolder
Galggouw
Broekergouw
Termietergouw
Nieuwe Gouw
Zwarte Gouw
Liergouw
Poppendammergouw
Fietspad Het Schouw
Fietspad Sloterterweg
Termieterweg
Buiksloterweerdijk
Fietspad Achterlaan
Fietspad Zwarte Gouw
Fietspad Weerslootpad
Durgerdammerdijk
Ringweg Noord
Bramsdorpstraat
Middenlaan Zunderdorp
Zunderdorpergouw
Nieuwe-gouw
Fietspad Broekergouw
Fietspad Achterlaan – Volgermeerpolder
Fietspad Zwarte Gouw – Nieuwe Gouw
Fietspad Nieuwe Gouw
Fietspad Weerslootpad
Fietspad Zwarte Gouw
Fietspad Liergouw
Fietspad Durgerdammergouw
Fietspad Durgerdammerdijk
Fietspad Kwelderlust
Fietspad Buiksloterweerdijk – Termieterweg
Fietspad Buiksloterweerdijk – Termietergouw
Fietspad Buiksloterweerdijk – Golfbaan
Fietspad Beemster-straat
Fietspad Voolendammerweg
Fietspad Weerslootpad
Modern-slootpad
Het Nopeind
Het Voorwerf
Vogelbuurt
Schelingwoude
Oostelijk Havengebied
Zeeburgereiland
KNSM-eiland
Java-eiland
Sporenburg
Bedrijventerrein Overhoeks
Noord
Buiksloterweg
Buiksloterdijk
Buiksloterweg
Buiksloterweerdijk
Buiksloterweerdijk
Buiksloterweerdijk

Toelichting kleur nummers	
1	ETW-1 wegen
1	ETW-2 wegen
1	Fietspaden
1	Dorpswegen

Legenda kaart
ETW-1 (variant 1)
ETW-1 (variant 2)
ETW-2
Fietspad
Etw 30 (dorpsweg)
Waterlandse brug
Brug zonder waterlandse typologie
Verboden voor auto's

Uitgangspunten | Structuurkaart wegen en fietspaden

Nr.	Wegen	'Fietsers o rijweg, voorkeursroute fiets'	Snelheid (km/h)	Intensiteiten (motorvoertuigen per etmaal)	Lengte (m)	Huidige breedte (m)	Voorstel Status weg
ETW-1 wegen							
1	**Beemsterstaat (vanaf A10 Noord)**	Ja, Plusnet en Groennet	60	2300	240	5.5-6.0	ETW-1
2	**Zunderdorpergouw**	Ja, Plusnet en Groennet	60	1500 + 300 fiets	500	4.0	ETW-1
3	**Nieuwe Gouw**	Nee	60	650-800	3300	5.0	ETW-1
4	**Liergouw**	Ja, Hoofdnet en Groennet (zuidelijkste deel)	60	1600-1800 + 250 fiets N / 2800 Z	1900	4.5-5.5 zuidzijde 3.0 overige deel	ETW-1
5	**Durgerdammergouw**	Nee	60	700	1550	3.5	ETW-1
6	**Uitdammerdijk**	Nee	60	700-800	6780	4.2	ETW-1
ETW-2 wegen							
7	**Buikslotermeerdijk**	Ja, Plusnet en Groennet	60	800 (Ntb)	1.260 m + 810 m	3.5 - 4.5	ETW-2
8	**Termieterweg**	Ja, Plusnet	60	500-700 + 250-400 fiets	1250	3.5	ETW-2
9	**Termietergouw**	Ja, geen	60	500-700 + Ntb fiets	1150	3.5	ETW-2
10	**Broekergouw**	Nee	60	400-600	2600	3.5	ETW-2
11	**Poppendammergouw**	Ja, Plusnet	60	200 + 550 fiets	2150 (+1700 tot aan brug)	3.0	ETW-2
12	**Bloemendalergouw**	Nee	60	550	3400 (+250 Blijkmeerpolder)	3.0	ETW-2
13	**Durgerdammerdijk bubeko**	Nee	60	600-800	1080	6.0	ETW-2
14	**Verbinding Termieterweg-Buikslotermeerdijk**	Nee	60	Ntb	280	2.2	ETW-2
15	**Bleijkmeerpolder**	ja, geen	60	800	1400	3.0	ETW-2

	Gewenste maatregelen
	- Fietsstroken toepassen (1,50m breed) buiten de bebouwde kom, vanaf Only friends tot aan de brug (1-1 markering). Huidige kantmarkering verwijderen. - Haaientanden toepassen bij uitgang vanuit sportpark Only friends. - Drempel toepassen tussen sportpark en Zunderdorpergouw. - Tussen Only Friens en Jisperveldstraat is door de verhoogde fietspaden de weg te smal voor vrachtwagens om elkaar te passeren. Eventueel bord J17 toepassen zodat duidelijk is dat de weg smaller wordt.
	- Breedte aanpassen naar liefst 5,0 meter breed maar in ieder geval 4,5 meter breed. - Fietssuggestiestroken toepassen (min 1,20m breed). - Circa 2 drempels (8cm hoog) toepassen. - 3 uitwijkhavens verstevigen (circa 20 x 0,50m breed) - Circa om de 150 meter uitwijkhavens realiseren (zo veel mogelijk combineren met bestaande inritten), markering laten meelopen met de uitwijkhavens - De brug tussen Beemsterstraat en Zunderdorpergouw is moeilijk te nemen voor de chauffeurs van zware vrachtwagens. Het is een haakse bocht stijl omhoog, smal, en dan weer een haakse bocht stijl naar beneden, gevaarlijk in combinatie met fietsers. Onderzoeken of aan de Zunderdorpgouw zijde de weg plaatselijk verbreed kan worden (net als aan Beemsterstraat zijde).
	- Markering (3-1) aanpassen in 1-3 markering (ETW-1) - Drempel bij kombord Ransdorp
	- Tussen rotonde en zwarte gouw: Fietssuggestiestroken (1,5m breed) toepassen vanaf rotonde tot aan zwarte gouw (1-1 markering). Huidige kantmarkering verwijderen. - Liergouw noordelijk van Zwarte Gouw markering (1-1) aanpassen in 1-3 markering (ETW-1). - Noordelijke deel, circa om de 150 meter uitwijkhavens (zo veel mogelijk combineren met bestaande inritten), markering laten meelopen met de uitwijkhavens - Circa 15 uitwijkhavens verstevigen - Kruispunt Liergouw/Zuiderzeeweg veiliger inrichten (bv. met markering, bebording en/of fietssuggestiestroken)
	- Ten hoogte van bebouwing adviesbord 30km/h toepassen (nader onderzoeken dit gebied bebouwde kom kan worden). - Drempels toepassen bij overgang 30km/h zone - Markering (1-1) aanpassen in 1-3 markering (ETW-1). - Voldoende uitwijkhavens (zo veel mogelijk combineren met bestaande inritten)
	Niet van toepassing aangezien de weg nog niet in eigendom is van de gemeente Amsterdam. De weg wordt momenteel aangelegd door project Alliantie Markermeerdijken in opdracht van HHNK. De gemeente is in gesprek met HHNK over de overname van de weg en neemt hier de gewenste maatregelen uit deze NvU in mee.
	- Markering verwijderen (ETW-2). - Diverse drempels toepassen als geen separaat fietspad mogelijk is. - Voldoende uitwijkhavens (zo veel mogelijk combineren met bestaande inritten)
	- Markering weghalen (ETW-2) - Circa om de 150 meter uitwijkhavens realiseren (zo veel mogelijk combineren met bestaande inritten). Circa 5 stuks versterken.
	- Drempel bij binnenkomen bebouwde kom, kombord en drempel iets verplaatsen in westelijke richting (20 meter voor conflictpunt sportveld). - Aan de lantaarn voor de bochten aan de kant van de Termietergouw bordje ophangen met adviessnelheid 15km/h (A04-15) (bord op de volgende lantaarnpaal met 30km/h kan weggehaald worden). - Opknappen inritten / geschikt maken als passeerhavens.
	- Drempel bij binnenkomen bebouwde kom - Geen markering (eventueel alleen bij scherpe bochten) (ETW-2) - Voldoende uitwijkhavens (zo veel mogelijk combineren met bestaande inritten)
	- Markering verwijderen (ETW-2). - Voldoende uitwijkhavens (zo veel mogelijk combineren met bestaande inritten) - Eenrichtingsverkeer opheffen vanwege routering zwaar verkeer. - Noordelijke stuk verkeersregime aanpassen van fietspad naar rijweg.
	- Markering verwijderen (ETW-2) - Drempel bij kombord Holysloot. - Voldoende uitwijkhavens (zo veel mogelijk combineren met bestaande inritten). Circa 10 stuk versterken.
	- Markering verwijderen (ETW-2)
	- Fietspad geschikt maken voor autoverkeer (verbreden naar 3,5 meter met uitwijkhavens) - Brug geschikt maken voor (zwaar) gemotoriseerd verkeer
	- Fietspad geschikt maken voor autoverkeer (verbreden naar 3,5m breed met uitwijkhavens). - Overzichtelijkheid en verkeersveiligheid vergroten thv de bocht bij woning nr 100-102. Bv. drempels toepassen, overhangend groen snoeien, bebording en uitwijkhavens plaatsen.

Nr.	Wegen	'Fietsers op rijweg voorkeursroute fiets'	Snelheid (km/h)	Intensiteiten (motorvoertuigen per dag)	Lengte (m)	Huidige breedte (m)	Voorstel Status weg
Dorpswegen							
16	Het Nopeind	Nee	30	Ntb	300	Nvt	ETW 30
17	Het Voorwerf	Ja, Plusnet	30	Ntb	350	Nvt	ETW 30
18	Zunderdorp (verschillende wegen)	Ja, geen	30	Ntb	1250	Nvt	ETW 30
19	Dorpsweg Ransdorp	Ja, Hoofdnet (noordelijk)	30	Ntb	550 (+150 kerk)	Nvt	ETW 30
20	Durgerdammerdijk bibeko	Ja, Plusnet en Groennet	30	300-1200	1480	5.5	ETW 30
21	Dorpstraat Holysloot	Ja, geen	30	Nvt	820 meter	Nvt	ETW 30

Nr.	Fietspaden	Voorkeursroute fiets	Intensiteiten (mvt / d)	Lengte (m)	Huidige breedte (m)	Gewenste breedte (m)
22	**Fietspad Durgerdam-merdijk**	Plusnet	150-450	1100	2.0	2.5-3.0
23	**Fietspad Uitdammerdijk**	Plusnet	500-600	6900	2.8	idem
24	**Fietspad Tuinpark Kweeklust**	Plusnet	Ntb	650	2.5-3.0	idem
25	**Fietspad Zwarte Gouw**	Plusnet en Groennet	900	2500	3.5	idem
26	**Fietspad Weerslootpad**	Hoofdnet	Ntb	1750	Zuidelijk: 2.5 Noordelijk: 3.0	idem
27	**Fietspad Bloemendalergouw**	Hoofdnet	300	3300	1.8	2.5
28	**Fietspad Volendammerweg**	Plusnet	Ntb	270	2.5	3.5 (afhankelijk van telling)
29	**Fietspad Zwarte Gouw – Nieuwe Gouw**	Plusnet	Ntb	950	2.0	3.0 (afhankelijk van telling)
30	**Fietspad Beemsterstraat (1-richting)**	Plusnet en Groennet	400	350	1.8	idem
31	**Fietspad Nieuwe Gouw**	Groennet (alleen tussen Z'dorp en Achterlaan)	350-550	2600	2.0	2.5
32	**Fietspad Achterlaan**	Groennet	Ntb	750	1.5	2.5
33	**Fietspad Achterlaan – Volgermeerpolder**	Groennet	Ntb	1300	2.3	idem
34	**Fietspad Broekergouw**	Plusnet	200	2500	2.0	2.5
35	**Fietspad Buiksloter-meerdijk – Golfbaan**	Hoofdnet	Ntb	700	3.0	idem
36	**Fietspad Buiksloter-meerdijk – Termietergouw**	Nvt	Ntb	400	1.9	2.5
37	**Fietspad Durgerdammergouw**	Nvt	Ntb	1400	1.8	2.5
38	**Fietspad Durgerdammergouw - Bloemendalergouw**	Nvt	Ntb	1100	1.8	2.5
39	**Fietspad Buikslotermeerdijk (nieuw)**	Plusnet en Groennet	Ntb	1300	0	3.5 (afhankelijk van telling)

	Gewenste maatregelen
	- Verbod instellen voor zwaar verkeer
	- Verbod instellen voor zwaar verkeer
	- Verbod instellen voor zwaar verkeer
	- Verbod instellen voor zwaar verkeer - Drempel bij kombord zuidzijde - Inrijverbod handhaven -> ivm recreatie / sluipverkeer
	- Verbod instellen voor zwaar verkeer

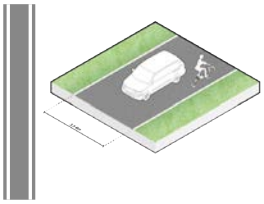
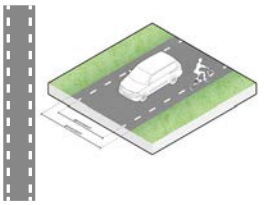
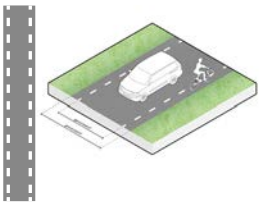
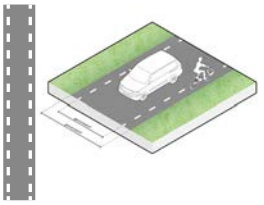
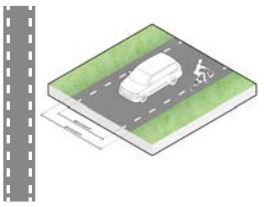
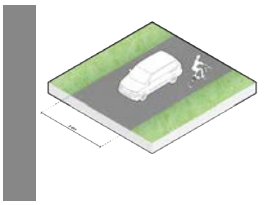
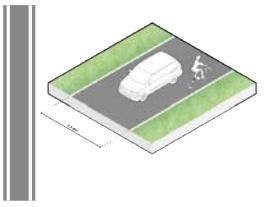
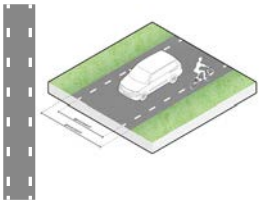
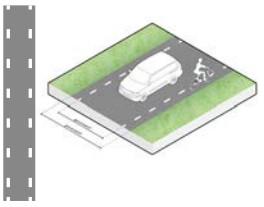
	Gewenste overige maatregelen
	- Inrit fietspad vanaf Ransdorp klopt voorrangssituatie niet. Hier standaard plateau van maken. - Wordt als te smal ervaren. Daarnaast is de staat van de weg slecht, zo blijven er plassen op staan die in de winter bevriezen. Er is tevens achterstallig onderhoud aan het groen (maaien) waardoor het fietspad nog smaller wordt.
	- Project is in uitvoering door Alliantie Markermeerdijken, namens HHNK.
	- Tussen de Liergouw en Weerslootpad sociale veiligheid vergroten door overtollig groen te verwijderen en/of openbare verlichting toe te passen.
	- Opritten van fietspad beter aangeven, standaard plateau toepassen + bebording.
	- In verband met de aanwezigheid van kwetsbare orchideëen is het nog onzeker of hier verbeding kan plaatsvinden.
	- Op korte termijn aantal (tweetal) eenvoudige passeerplekken toepassen zodat fietsers elkaar eenvoudig kunnen passeren.

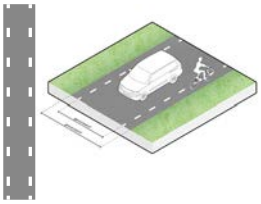
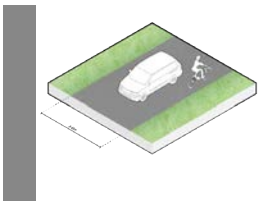
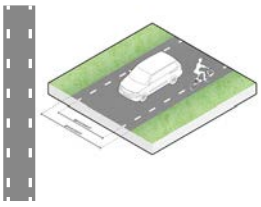
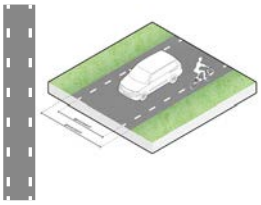
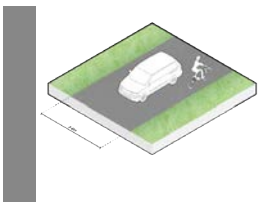
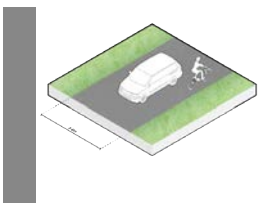
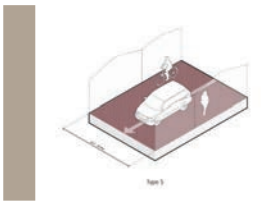
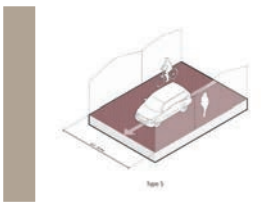
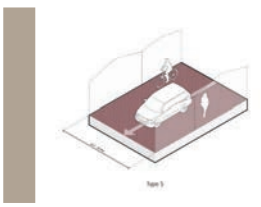

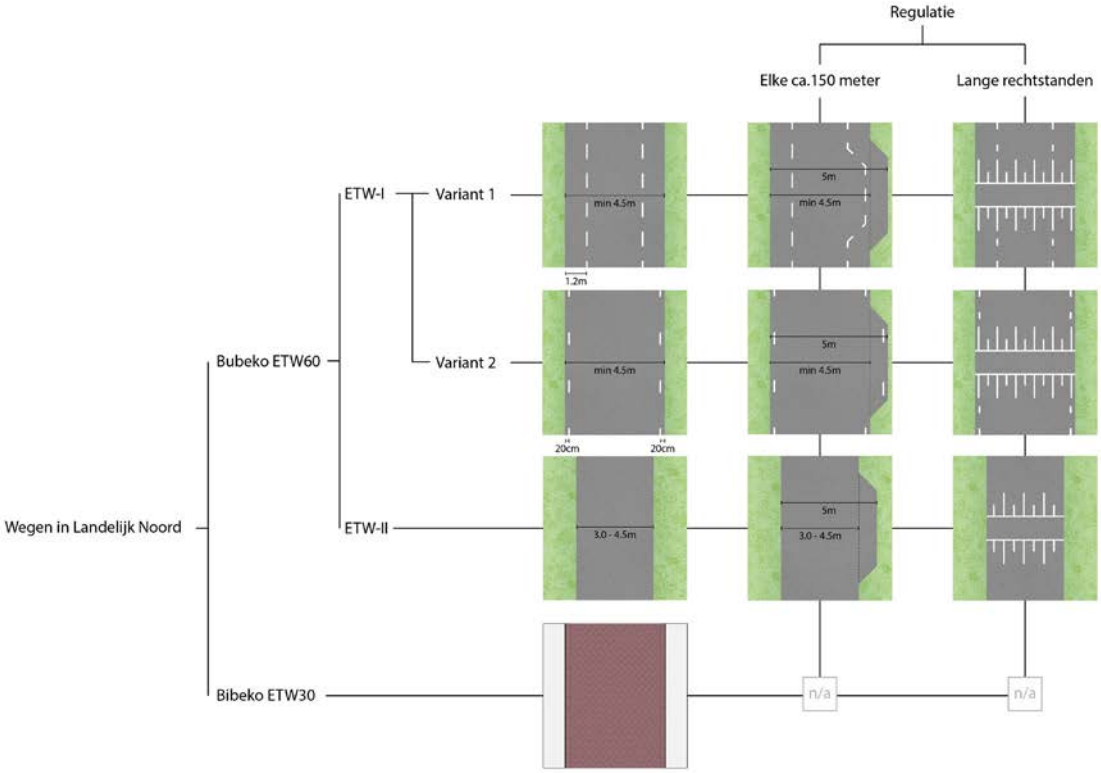
BIJLAGEN

Huidige beeld en profiel van de wegen voor auto en fiets

Straatnaam	Beeld	Huidig Profiel
1. Beemsterstraat Breedte = 5.5 - 6.0m Lengte = 0.24km		
2. Zunderdorpergouw Breedte = 4m Lengte = 0.5km		
3. Nieuwe Gouw Breedte = 5.0m Lengte = 3.3km		
4. Liergouw Breedte = 4.5 - 5.5m Lengte = 1.9km		
5. Durgerdammergouw Breedte = 3.5m Lengte = 1.55km		
6. Uitdammerdijk Breedte = 4.2m Lengte = 6.78km		
7. Buikslotermeerdijk Breedte = 3.5 - 4.5m Lengte = 2.07km		
8. Termieterweg Breedte = 3.5m Lengte = 1.25km		
9. Termietergouw Breedte = 3.5m Lengte = 1.15km		

Straatnaam	Beeld	Huidig Profiel
10. Broekergouw Breedte = 3.5m Lengte = 2.60km		
11. Poppendammer-gouw Breedte = 3.0m Lengte = 3.85km		
12. Bloemendalergouw Breedte = 3.0m Lengte = 3.65km		
13. Durgerdammerdijk Breedte = 6.0m Lengte = 1.08km		
14. Verbinding Termi-eterweg - Buiksloter-meerdijk Breedte = 2.2m Lengte = 0.28km		
15. Bleijkmeerpolder Breedte = 3.0m Lengte = 1.40km		
16 & 17. Het Nopeind en Het Voorwerf Breedte = 4.3 to 4.9m Lengte = 0.65km		
19. Dorpsweg Rans-dorp Breedte = 3.4m Lengte = 0.7km		
21. Dorpstraat Holy-sloot Breedte = 2.5 to 3m Lengte = 0.82km		

Principediagram wegen in Landelijk Noord

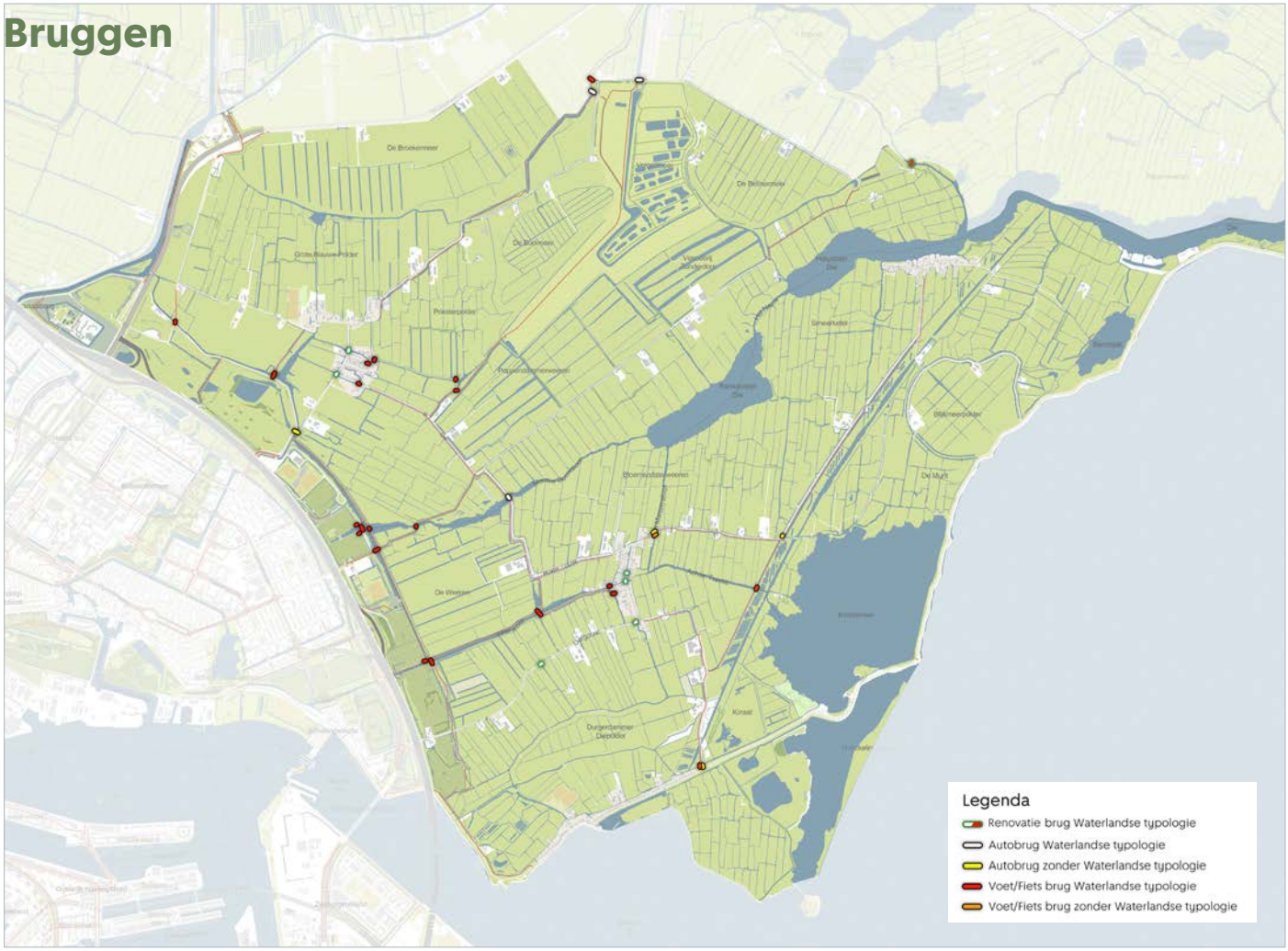

ETW30; ETW (= erftoegangsweg) met 30km/h ligt bibeko (=binnen de bebouwde kom)
ETW60 ligt bubeko (=buiten de bebouwde kom)
ETW-1, wegen bubeko met markeringen
ETW-2, wegen bubeko zonder markeringen

Bruggen

Karakteristieke Waterlandse bruggen in Landelijk Noord

Landelijk Noord kent de volgende karakteristieke Waterlandse brugtypen:

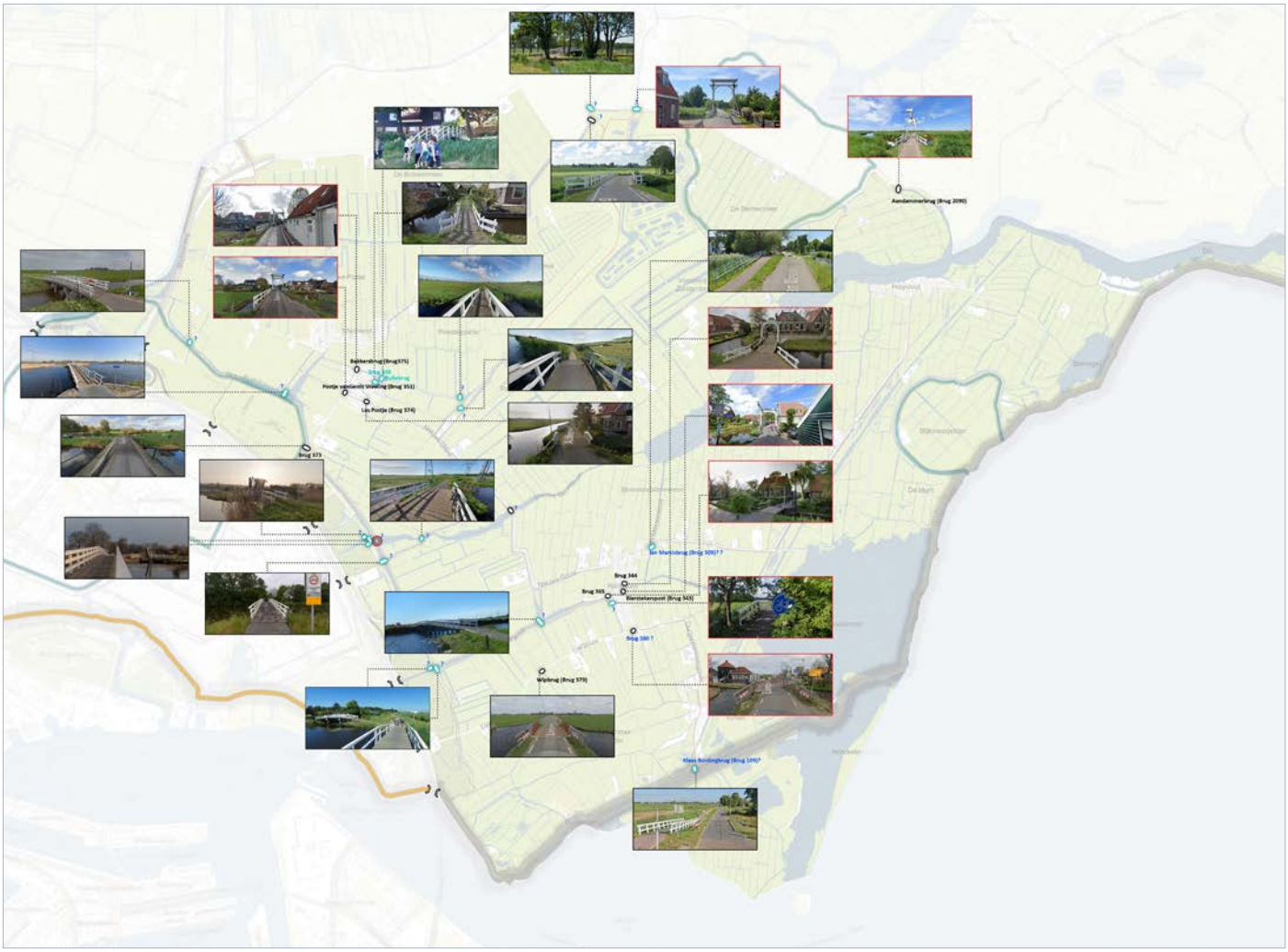
- Waterlandse auto brug met bovenbouw
- Waterlandse autobrug zonder bovenbouw
- Waterlandse fietsbrug met bovenbouw
- Waterlandse fietsbrug zonder bovenbouw
- Waterlandse voetgangersbrug
- Brug zonder Waterlandse kenmerken (als deze aan vervanging toe is dient het vervangen te worden door een karakteristieke Waterlandse brug)
- Plankbruggen in de weilanden

Bruggen met bovenbouw

De bovenbouw, hameipoort en houten dek vormen samen de poortwerking van de brug. Dit biedt een markante verschijningsvorm in het Waterlandse landschap.

Karakteristieke Waterlandse (langzaamverkeer) bruggen in Landelijk Noord

Foto's van de bruggen in Landelijk Noord

Daarom is het belangrijk om deze te restaureren en terug te brengen. De dragende structuur kan eventueel een vaste brug van stalen liggers zijn omdat de beweegbare functie niet meer nodig is. 7 stuks worden momenteel opgeknapt. Vooral op de twee locaties waar de bovenbouw al een lange tijd verdwenen is (groene rand om foto) is het een enorme verrijking als daar de bovenbouw weer in ere is hersteld.

Langzaamverkeerbruggen
Verspreid in Landelijk Noord liggen diverse Waterlandse bruggen. Met de kenmerkende vorm en wit geschilderd hout (of metaal) met zwarte details dragen ze sterk bij aan de karakteristiek en typologie van het landschap.

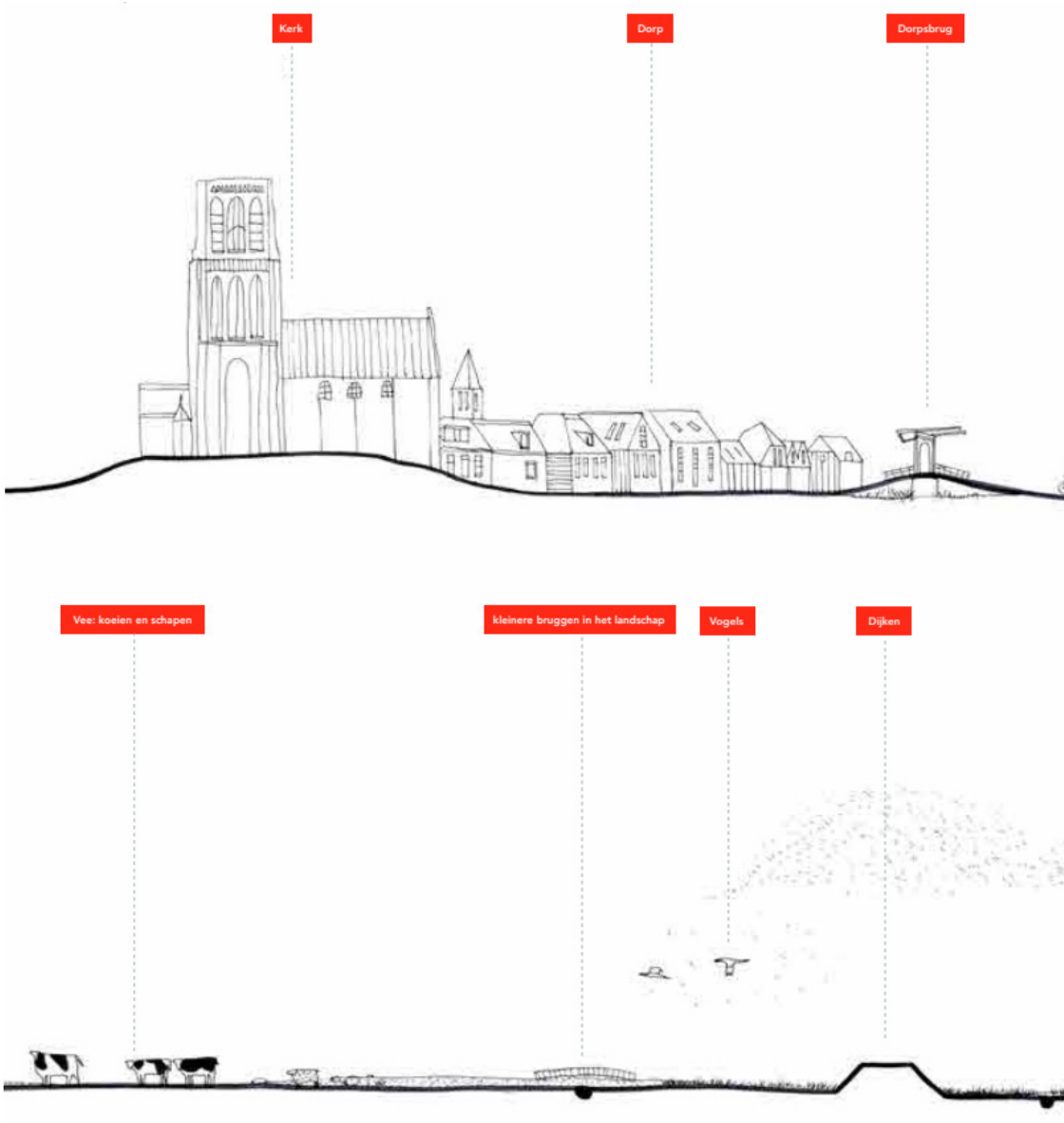

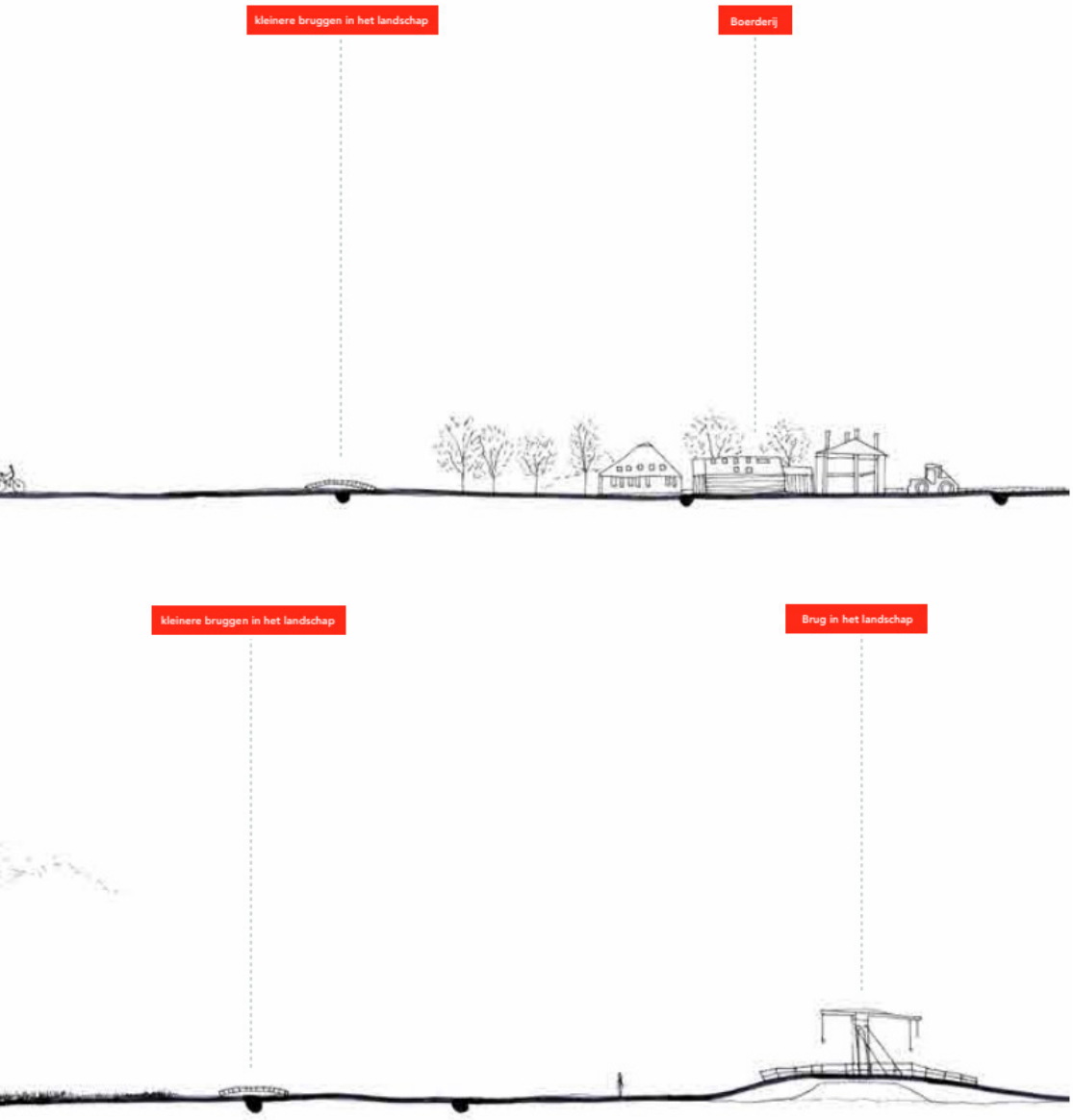

Bronnen boekje

- Omgevingsvisie Provincie NH2050
- Bijzonder Provinciaal Landschap - deelgebied Waterland
- Ecologische visie Waterland-Oost Provincie Noord-Holland (9 april 2021)
- Omgevingsvisie Amsterdam 2050 (8 juli 2021)
- Groenvisie Amsterdam 2020-2050
- Hoofdgroenstructuur Amsterdam
- Integrale Landschapskaart (2020) en Ecologische kaart Amsterdam Noord (2023)
- Memo draagkracht en (dijk)wegen in stadsdeel Noord, deelgebied Landelijk Noord (5 juli 2022)
- Eindrapport Zwaar Verkeer in Noord (2 juni 2022)
- Bruggen Landelijk Noord Aanpakscenarios (27 juni 2022)
- Recreatieschap Twiske-Waterland | Versterking Recreatief Netwerk Laag Holland (2 oktober 2023
- Visie op natuurherstel Veenlandschappen Laag Holland, Een perspectief voor 2050

Foto's

- Kim Johnson,
- Frank Ebbink,
- Timo Banning,
- Aafke Post
- Historische foto's: Beeldbank Amsterdam

Bron: Bruggen Landelijk Noord, aanpakscenario's juni 2022

Colofon

Landelijk Noord, Openbaar Landschap en Wegen, Typologie, uitgangspunten en structuurkaarten (mei 2024) behoort bij de Nota van Uitgangspunten Landelijk Noord (2024)

- Bestuurlijk opdrachtgever Yassmine el Ksaihi, portefeuillehouder/Dagelijks bestuur Noord.
- Ambtelijk opdrachtgever Anniek de Milliano van Verkeer & Openbare Ruimte (V&OR).
- Aansturing door een Integraal Projectmanagement team (IPM-team) vanuit het Ingenieursbureau
- Projectmanager: Frank Ebbink

Productie boekje Landelijk Noord, Openbaar Landschap en Wegen, Typologie, uitgangspunten en structuurkaarten (mei 2024)

- Projectleider R&D / landschapsarchitect - Aafke Post
- Ruimtelijk ontwerp - Timo Banning
- Ontwerpassistent - Maryam Rastegar Pouyani
- Planoloog en ecoloog - Ed Buys
- Verkeersontwerper - Jan Pieter Klaver

De Nota van Uitgangspunten Landelijk Noord (2024) is een samenwerkingsproduct van inhoudelijke specialisten van Verkeer en Openbare Ruimte (V&OR) en Ruimte en Duurzaamheid (R&D).

Met veel dank aan de bewoners en gebruikers van Landelijk Noord voor hun kennis en input.

© Gemeente Amsterdam, mei 2024